

Izhaja vsak dan zjutraj razven
v ponedeljkih in dnevih po
praznikih. Posamezna številka
Din 1.—, lanskoletne 2.—; me-
sečna naročnina Din 20.—, zatu-
jino 80.—. Uredništvo v Ljub-
ljani, Gregorčičeva 23. Telefon
uredništva 30-70, 30-69 in 30-71.

Jugoslovan

Rekopisov ne vračama.
Oglasi po tarifi in dogovoru.

Uprava
v Ljubljani, Gradišče 4, tel. 30-63.
Podružnica v Mariboru, Alek-
sandrova cesta št. 24, tel. 29-60.
V Celju: Slomškov trg 4.
Pošt. štek. rač.: Ljubljana 13.621.

Št. 56

Ljubljana, nedelja, dne 8. marca 1931

Leto II.

Nj. Vel. kraljica Marija

Nj. Vis. prestolonaslednik Peter
kot smučar na Gorenjskem

Poslovilni pozdrav admirala Guépratte-a

Beograd, 7. marca. 1. Pred odhodom v Fran-
cijo je naš dragi gost admiral Guépratte na-
slovil preko listov na javnost te-le besede:
»Dragi prijatelji! Sprejeli ste me pri svojem
ognjišču ne kakor prijatelja, temveč kakor naj-
dražjega sorodnika. Rekli ste mi: Ostanite pri
nas, ne potujte! Te besede so me globoko ga-
nile. Toda žal, moram vas ostaviti. Vendar vas
bom pa tudi slušal, ker moje srce ostane pri
vas. Če mi Bog podari še nekaj let življenja,
bom morebiti doživel redko srečo, da se še
enkrat vrnem med vas. Sedaj vam pa klidem:
na svidenje, dragi prijatelji! Hvala vam od
srca za vaš nepozabni sprejem! Admiral Gué-
pratte.«

Beograd, 7. marca. 1. Ga. admiral Guéprat-
te-a se je po listih zahvalila s temi-le besed-
dami: »Predragi prijatelji! Dovolite mi, da
besedam zahvale našega admirala pridruživ
tudi svojo toplo zahvalo za vso pozornost in
ljubeznivost, ki ste mi jo izkazovali za mojega
bivanja v vaši prelepi zemlji. Med vami sem
doživela najlepše dneve svojega življenja, dneve
iz pravljic, dneve snov, dneve nepozabnosti. Se-
daj, ob koncu, moram priznati, da puščam del
svojega srca v Jugoslaviji. Mnogo zahvale vam
in živili!«

Jutri popoldne zapustita admiral Guépratte
in njegova soproga Beograd.

Izlet francoskih učenjakov s parnikom »Kraljica Marija«

Paris, 7. marca. AA. Na inicijativo prof. Hur-
tiga, člana francoske akademije in univerzi-
tetnega profesorja, prirede meseca aprila fran-
coski učenjaki izlet s parnikom »Kraljica Ma-
rija«. Program ekskurzije je ta-le:

1. aprila prihod v Trst, 2. aprila odhod s
parnikom »Kraljica Marija« na Sušak, 3. aprila
prihod na Sušak, ogled mesta in odhod v Du-
brovnik, 4. aprila prihod v Dubrovnik, 5. aprila
prihod v Kotor, odkoder se bo vršil ogled Boke
in okolice, nakar odpluje »Kraljica Marija« v
Atene, 13. aprila vrnitev na Korčulo, odkoder
bo prevoz na kopno ter nato z železnico v Mo-
star in Sarajevo. 15. aprila vrnitev v Split ter
preko Sušaka v Trst, odkoder se vrnejo v Fran-
cijo.

Barcelona bi bila rada sedež razorožitvene konference

Madrid, 7. marca. AA. Občinski svet v Bar-
celoni bo poslal Društvu narodov v Ženevi do-
pi: ki bo v njem predlagal, naj postane Bar-
celona sedež predložitvene konference o splošni
razorožitvi.

Svečani krst parnika „Kraljica Marija“ v Splitu

Nepregledna množica pozdravlja kumico Nj. Vel. kraljico pri njenem prihodu v Split
Impozantna in pomembna svečanost ob navdušenih manifestacijah za Nj. Vel. kralja,
kraljevski dom in naše morje

Split, 7. marca. r. Danes ob 11:50 je s
posebnim dvornim vlakom prispela na tu-
kajšnje postajo Nj. Vel. kraljica Marija s
spremstvom.

Na postaji so Nj. Vel. kraljico sprejeli
zastopniki civilnih in vojaških oblasti,
dalje zastopniki mestnih korporacij, pred-
stavniki narodnih društev, častna četa 11.
pešpolka in vojaška godba.

Ko je vlak privozil na postajo, je godba
zasvirla državno himno. Nj. Vel. kraljica
se je najprej pokazala pri oknu vagona,
kar je takoj izzvalo navdušene in dolgo-
trajne ovacije.

Ob izstopu iz vagona sta gospe predsed-
nika občine in bana Primorske banovine
drja. Iva Tartaglije predali Nj. Vel. kra-
ljici dva lepa šopka cvetic. V spremstvu
Nj. Vel. so bile dvorne dame ge. Eleonora
Švrljugova, Tavčarjeva in Srskečeva. Na
postaji sta bila tudi, čakajoč na prihod
Nj. Vel. kraljice, maršal dvora Dimitrije-
vič in admiral Wickerhauser.

Ko je Nj. Vel. kraljica zapuščala postajo,
so se pred poslopjem nagomilile neštete
množice prebivalstva in ozračje so pretre-
sali navdušeni in burni vzkliki: Živela
kraljica! Ti vzkliki iz tisočev in tisočev
grl so spremljali Nj. Vel. kraljico od po-
staje in po vsej poti do obrambnega na-
sipa, kamor se je Nj. Vel. kraljica s svo-
jim spremstvom peljala v avtomobilu.

Ob nasipu je bil privezan parnik »Kra-
ljica Marija«. Na stopnicah parnika je spre-
jel Nj. Vel. kraljico predsednik Jugoslo-
vanskega Lloyd Banac. Nato je deček Ma-
rinović predal Nj. Vel. kraljici šopek cve-
tic. Kraljica se mu je zahvalila in mu dala
roko z besedami: »Srečna sem, da sem
mogla priti.«

Potem se je Nj. Vel. kraljica v sprem-
stvu g. Banaca in svojega spremstva na-
potila na ladjo in krenila naravnost na
poveljniški most. V trenutku, ko se je po-
javila na mostu, so se oglasile sirene vseh
ladij v pristanišču. Obenem je vojna mor-
narica, ki se je bila formirala v vrsto v
pristanišču, pozdravila Nj. Vel. kraljico s

častnimi streli. Nato se je takoj začel obred
kristitve, ki sta ga opravila katoliški in
pravoslavni svečenik. Obred je bil kratek.
Ko je na dano znamenje mornarjev, da
je krščenje gotovo. Nj. Vel. kraljica pri-
tisnila na gumb na poveljniškem mostiču,
so se jele spuščati ob bok ladje velike
jugoslovanske zastave, ki so dotlej zakri-
vale ime ladje »Kraljica Marija«. S tem je
bil obred krščenja opravljen.

Nj. Vel. kraljica je v spremstvu g. Bana-
ca in poveljnika ladje krenila s povel-
niškega mostiča ter so ji spodaj predstavili
vse oficirje ladje, ki jim je kraljica dala
roko. Nato si je Nj. Vel. kraljica ogledala
ladjo, nato pa je odšla v svojo kabino. Ob
13. je bil serviran na ladji mrzel prigriz-
ek. Med zakusko je predsednik »Jugo-
slovanskega Lloyd« Banac pozdravil Nj.
Vel. kraljico z govorom, v katerem se je
zahvalil Nj. Vel. kraljici za počastitev druž-
be in potem rekel:

»Pod močno in modro vladjo Nj. Vel.
kralja se vidi velik napredek na vseh
poljih in tako tudi v razvoju naše trgovin-
ske mornarice. Povečanje naše mornarice
s tem lepim parnikom pomeni za našo
mlado zastavo na morju važen korak na-
prej v stremljenju, da pridemo v vrsto ve-
likih pomorskih narodov. Za ta korak —
to naj posebno naglasim — smo se mogli
odločiti samo zato, ker čutimo močno roko
in zaščito našega hrabrega kralja, ki je
tako močna, da nas lahko obvaruje pred
vsem in nam zagotovi široko polje delo-
vanja za utrjevanje naše zastave v svetov-
nem prometu. Ta razvoj naše moči na mor-
ju in ta zavest varnosti bosta najbolje po-
kazala ne samo našem narodu, nego tudi
vsemu svetu, našo važnost saj že danes
spoznavajo, da je naša država dežela miru
in reda, kjer se lahko odpočiješ in raz-
vedriš v naši divni prirodi bolj kakor
kjerkoli drugje.

Vaše Veličanstvo je hotelo na današnji
dan s svojo dragoceno navzočnostjo poka-
zati vidno svojo ljubezen, s katero Vaše
Veličanstvo in naš vzvišeni vladar sprem-

ljata vsak napredek naše zastave na morju.
Zato prosimo Vaše Veličanstvo, naj izvoli
sprejeti izraze naše hvaležnosti za čast, ki
nam je bila izkazana in naj izvoli biti tol-
mač naše zahvale pri Nj. Vel. kralju. Naj
živi Nj. Vel. kraljica Marija!«

Splošne burne in dolgotrajne ovacije z
vzkliki: »Živela kraljica! Naj živi Nj. Vel.
kralj Aleksander I. in njegov svetli vla-
darski dom!« (Spet dolgotrajno in burno
vzklikanje Nj. Vel. kralju in Jugoslaviji.)

Ko se je vzklikanje Nj. Vel. kraljici,
Nj. Vel. kralju in Jugoslaviji nekoliko po-
leglo, je izpregovorila Nj. Vel. kraljica in
odgovorila na pozdravni govor predse-
dnika »Jugoslovanskega Lloyd« Banaca, s
temi-le besedami:

»Častitam vam h krstu tega divnega pa-
rnika s toplimi željami, da ponosno in
uspešno ponesete po morjih jugoslovanske
trgovske zastave. Naj ga spremlja srečale

Na te besede Nj. Vel. kraljice se je po-
novil orkan odobravanja. Ponovili so se
klici Nj. Vel. kraljici, Nj. Vel. kralju in
kraljevskemu domu. Tem klicem so se
pridružile tudi tisočglave množice, ki so se
zbrale ob obali že ob prihodu Nj. Vel. kra-
ljice in ki je ves čas svečanosti navdušeno
manifestirala za Nj. Vel. kralja, Nj. Vel.
kraljico, Nj. Vis. prestolonaslednika Petra
in kraljeviče, za Jugoslavijo, jugoslovansko
mornarico in vojsko.

Ob 16. je krenila ladja »Kraljica Marija«
iz splitske luke ter začela rezati valovje
modrega Jadrana. Spremljali so jo navdu-
šeni klici množic in topovski streli.

Priprave za sprejem kraljice v Dubrovniku

Dubrovnik, 7. marca. k. Vse mesto se
pripravlja, da na čim bolj svečan način
sprejme Nj. Vel. kraljico Marijo, ki prispe-
jutri s parnikom iz Splita. Mesto se je
odelo v zastave. Zvečer ga bodo razsvet-
lili. Izdali so proglaš na meščanstvo in
sestavili poseben program bivanja Nj. Vel.
kraljice v mestu, saj je to njena prva pot
v Dubrovnik.

Utrditev laburistične vlade po sporazumu v Indiji

MacDonald more računati v svoji indijski politiki na podporo liberalcev in Baldwinovih
konservativcev - Delavska vlada ostane na krmilu vsaj do srede 1. 1932

London, 7. marca. r. Posledice sporazu-
ma v Indiji se globoko čutijo tudi v vsej
angleški notranji politiki. Indijsko vpra-
šanje je v ospredju med vsemi drugimi po-
litičnimi vprašanji.

Kakor je bilo pričakovati, je premirje v
Indiji znatno utrdilo položaj MacDonaldove
vlade. To se očitno kaže kljub temu, da je
eno krilo konservativcev pojačalo svojo no-
vinarsko kampanjo proti njej. To kam-
panjo vodijo predvsem glasila znanega
novinskega magnata lorda Rothemereja, ob
čigar strani stoji tudi Beaverbrook. Vsi ti
listi ostro protestirajo proti sporazumu,
ker da ne pomeni nič drugega nego kapitu-
lacijo Anglije, s katero se je ta poslednja
odpovedala Indiji. Ta kampanja služi na
eni strani za napade proti delavski stran-
ki, na drugi pa proti voditelju konserva-
tivcev Baldwinu, kateremu očita to konse-
rativno krilo, da odobrava stališče, da so
koncesije v Indiji potrebne.

Tako se je pojavil spričo indijskega
vprašanja v konservativni stranki precej
oster razkol. To nesoglasje se je opazilo
tako po zaključku indijske konference. Že
tedaj je krilo konservativcev, ki sledi g.
Baldwinu, izjavilo, da sprejema rezultate
konference, medtem ko je drugo krilo pod
vodstvom g. Churchila zavzelo stališče ne-
pomirljivega nasprotovanja vsaki reformi.
Churchil, ki se je tedaj oddaljil od svojih
prejšnjih tovarišev v konservativnem mi-
nistristvu, je bil v začetku precej osam-
ljen, toda vneto sta že tedaj podpirala nje-
govo stališče listi Rothemerejeve in Bea-
verbrookove smeri. Kampanja, ki jo vodi-
jo omenjeni listi, bi znala imeti za poslo-

dico korenito pregrupacijo osebnosti in sil
v konservativni stranki.

Kar se tiče laburistov, je postal položaj
njihove vlade po sporazumu v Indiji kljub
zadnjim uspehom na polju notranje poli-
tike precej povoljen, kajti v področju
splošne imperijalne politike morejo sedaj
računati ne samo na podporo liberalcev,
temveč tudi večine one skupine konserva-
tivcev, ki sledijo g. Baldwinu. S tem jim

je dan pogoj za izvedbo ustavne reforme
v Indiji, katera bo dobila svojo končno
obliko na novi indijski konferenci, ki se
ima sklicati v Delhi še v teku tega leta.
Potreba solidarnega nastopa strank glede
indijskega vprašanja bo imela za posledico
utrditev MacDonaldove vlade, katera
ostane na krmilu, kot se splošno predvi-
deva, gotovo še vse letošnje leto in še do-
bršen del leta 1932.

Prepoved dvojne zaposlitve v Avstriji

Načrt zakona bo v kratkem predložen dunajskemu parlamentu

Dunaj, 7. marca. d. Na včerajšnji seji
Narodnega sveta so med drugim razprav-
ljali tudi o vprašanju zakona proti tistim,
ki dvojno služijo. Kakor poroča »Das
Sechshundert-Blatt« iz poučenega vira, se že
izdeluje takšen zakonski predlog. Gre za
tri kategorije oseb z dvojnimi zaslužkom,
in sicer: 1. osebe, ki uživajo kako pokoj-
nino, bodisi državno ali kako drugo, in ki
imajo poleg tega še kako plačano zaposli-
tev, 2. osebe, ki so v kakem delovnem raz-
merju, hkrati pa imajo še kako drugo za-
poslitev in 3. osebe s takozvanim »ne-
pristnim dvojnimi zaslužkom«, to so rod-
bine, kjer služita mož in žena. Pripravi-
ljeni zakonski predlog zahteva, da se uve-
de obvezni javen izkaz o delu, s čimer bi
bila omogočena kontrola vseh treh kate-
gorij oseb z dvojnimi zaslužkom. Za prvo
kategorijo se predlaga, da se upokojenecem
prepove sprejeti zaposlitev. Prav tako se
predlaga za drugo kategorijo splošna pre-
poved dvojne zaposlitve podobno kakor v

Nemčiji. Pri tretji kategoriji mora eden
od obeh zakoncev pustiti svojo službo, ne
da bi imel pravice do podpore za brez-
poselnost. Zakonski predlog bo v kratkem
času predložen Narodnemu svetu.

Besedilo pomorskega spora- zuma se objavi v sredo

Paris, 7. marca. AA. V političnih krogih je
nastalo nezadovoljstvo, ker bo objavljena vse-
bina francosko-italijanskega sporazuma šele
prihodnjo sredo. Objava se je zakasnila, ker
sta vladi v Washingtonu in v Tokiju izrazili
neke pomisleke, ker je bila določena tonaža
oklopnice na 23.000 ton. Končno pravijo Ameri-
čani in Japonci, da so dovolili Franciji 82.000
ton podmornic, dočim imajo Združene države in
Japonska vsaka po 32.000 ton.

London, 7. marca. n. Pravijo, da nameravajo
formalno sankcionirati francosko-italijanski
sporazum z medsebojnim posetom. Francosko
vojno brodogradbo so posetili italijansko vojno
luko Spezia, italijansko vojno brodogradbo pa fran-
cosko vojno luko Toulon.

Ob Masarykovem jubileju

Tako velike zasluge si je pridobil predsednik Masaryk za svoj narod in še zlasti za češkoslovaško državo, da mu po pravici pravijo Čehoslovaki: naš Lincoln. Če ne bi imela Amerika svojega Lincolna, bogzna, če bi ostala Amerika svobodna. In če ne bi imela Čehoslovaška svojega Masaryka, tudi gotovo ne bi bila danes ena najbolj konsolidiranih srednjeevropskih držav, če bi sploh prenela vse silne nevarne boje.

V mnogem oziru pa ni bil Masaryk samo Lincoln za svoj narod, temveč tudi za naš. Že pred vojno je bil učitelj naše mladine, že pred vojno pa je tudi bil eden najodločnejših in najzvestejših naših prijateljev. Da je izgubila Avstro-Ogrska bitko ob aneksijski Krizi, je Masarykova zasluga, ker on je razkril vso umazanost dunajske diplomacije, ki je delala s falzifikati. A tudi med vojno je bil Masaryk vedno eden najzvestejših prijateljev jugoslovanskega naroda ter več ko enkrat uspešno posredoval v naših notranjih sporih. Ni čuda zato, če je vsak Masarykov jubilej tudi za jugoslovanski narod praznik in da spoštuje in časti Masaryka jugoslovanski narod prav tako ko češkoslovaški.

Treba pa je, da jugoslovanski narod slavi Masaryka tudi v duhu njegovih naukov. Delati in živeti tako, kakor je učil Masaryk, v tem je šele prava proslava njegovih zaslug. V tem pogledu pa bi zlasti opozorili na delo Masaryka kot državnika in češkoslovaškega ter slovanskega patriota. Tu je najpotrebnejše, da sledimo vzgledu Masaryka, da se ravnamo po besedah slovanskega Lincolna. Zlasti pa še zato, ker so njegove besede dostikrat za nas tako umestne in pravilne, kakor da bi bile naše izgovorjene na naš naslov.

Tako je predsednik Masaryk pred kratkim k obletnici Lincolneve univerze govoril o demokraciji. V tej svoji izjavi je znova poudaril svojo vero v demokracijo, ki ne pomeni skrbeti le za sebe, temveč misliti tudi na druge in delati za nje. Če ni demokracija povsod prodira, potem le zato, ker ni vedno zmogala treh svojih glavnih nasprotnikov in ti so: egoizem, sentimentalnost in praznoverje.

Kakor da bi bila izrečena ta izjava naravnost zaradi naše povojne, došestojanarske politike, tako so z njo točno povedane vse glavne napake našega povojnega parlamentarizma žalostnega spomina. Ali je bilo v vsem tem našem bivšem parlamentarizmu stvari, ki je tako silno ovirala in preprečevala naš napredek, kakor je bil povsod delovni strankarski in osebni egoizem. Vse vladne krize so nastale v prvi vrsti samo zaradi egoizma, vsi dobri načrti so propadali zopet samo zato, ker so zadeli ob vedno čuječi egoizem uplivilnih, nobena reforma, nobena dobra stvar ni bila izvedljiva, ker se je proti njej postavil ta ali drugi egoizem. Naša uprava je propadala vladnega, notranji spori so nastajali zaradi egoizma in do nobene sloge, do nobenega sporazuma ni moglo priti samo vladnega vedno delujočega egoizma.

Na drugi strani pa je sentimentalnost naša sila in onemogočala vsak uspeh. Da smo zapravili Wilsonovo črto, je bila kriva samo nezdrava sentimentalnost, da smo izgubili Koroško, gre zopet v veliki meri na račun naše sentimentalnosti, da se nismo znali gospodarsko osamosvojiti, to je zopet preprečila naša sentimentalnost. In še danes se nismo rešili te naše sentimentalnosti in zato še danes ne znamo delati. Iz same sentimentalnosti dopuščamo, da osladni šlagerji ubijajo našo odgovornost, iz same sentimentalnosti nočemo vedeti, kaj zahteva narodni ponos, iz same sentimentalnosti zdihujemo, kjer bi si z delom mogli pomagati in iz same sentimentalnosti še danes ne pogledamo resnice v oči. Politično praznoverje pa je bila naša tretja napaka. Kaj vse so smeli klepetati naši politični agitatorji nekaznovano našemu narodu! Ni še bilo na svetu neumnosti, ki pri nas ne bi našla pristašev. In še danes straši tega političnega praznoverja polno in še danes niso izginili oni krivi preroki, ki vedo povedati, da nas hočejo Srbi ali pa Hrvati čisto pojesti!

Vse te tri velike napake dokazujejo, da smo bili za svobodno državno življenje nepriljubljeni in da je zato moralo priti tako, kakor je prišlo, da bi nam egoizem, sentimentalnost in praznoverje skoraj uničili državo. In da ni naš kralj Aleksander 6. januarjem pritiskal vse tri glavne hibe k tlom, bi morda danes že doživeli največjo katastrofo, ki jo je sploh mogel doživeti

Velika ladijska nesreča na Donavi

Vsled trčenja z »Zagrebo« se je parnik »Franchet d'Esperey« potopil — število človeških žrtev ni še ugotovljeno

Beograd, 7. marca. AA. Nocoj ob pol 1. je trčil v parnik »Franchet d'Esperey«, ki vrši potniški promet med Beogradom in Pančevom, blizu Ade Huje, 150 metrov od obale v parnik »Zagreb«, ki je vozil s Pančeva v Beograd. Parnik »Zagreb« se je zaril od strani v parnik »Franchet d'Esperey« in prebil kabino II. razreda. Radi tega je parnik »Franchet d'Esperey« potonil in sicer najprej s sprednjim, potem pa tudi z zadnjim delom. Potnikom I. razreda se ni zgodilo ničesar, toda med potniki II. razreda, ki so se jim pridružili radi slabega vremena nekateri potniki III. razreda, je nastala panika. V trenutku trčenja je udrila voda in ugasnile so vse električne svetilke. Potniki so v paničnem strahu drli proti vratom. Priskočili so takoj na pomoč mornarji, nastala pa je med vrati gneča, da se je sicer mogla rešiti večina potnikov, a ne vsi. Koliko potnikov je utonilo, se še ne ve, ker bo mogoče parnik dvigniti šele drugi teden. Pogrešajo sestre Teti in Pavlino Janas iz Pančeva ter krmarja parnika Štularja. Tudi parnik »Zagreb« je bil poškodovan in so ga morali odpeljati, da ga popravijo. Kolika materialna škoda je nastala na parniku »Franchet d'Esperey«, bo ugotovljeno, ko ga odvedejo v dok.

Beograd, 7. marca. I. Že v prvih trenutkih po nesreči so opazili, da je parnik »Franchet d'Esperey« zelo poškodovan. Ugotovili so, da so izhodne stopnice iz II. razreda popolnoma porušene, kar je zelo oteževalo reševanje potnikov, vendar pa je temu odpomogel restavrater s parnika »Franchet d'Esperey«, ki je odprl izhod za silo, iz katerega so mornarji začeli sprav-

ljati obupane potnike, ki so bili že skoro do vratu v vodi. Na tak način so z velikim naporom rešili pet potnikov. Rešena je bila tudi neka dama, ki se je onesvestila. Od moštva se je ponesrečil prvi krmar Šavlovič, ki je ravno spal v kabini na »Franchet d'Esperey«. Najbrže je pri sunku bil težko ranjen in ga niso mogli rešiti in je tako našel smrt v vodi.

Rešeni potniki so ostali nekako do 3. ure jutraj na ladji »Zagreb«. Okrog 3. je prišla na lice mesta prva ladja iz Beograda, ki pa se je takoj vrnila v Beograd, da obvesti »Rečno plovbo« o nesreči. Ob pol 4. je prišel parnik »Prešern«, ki je pristal ob levem boku »Zagreba«, sprejel na krov potnike in odpeljal nato nazaj v Beograd, kamor je prišel ob pol 5.

Ko je ravnateljstvo »Rečne plovbe« zvedelo o nesreči, je izdalo ukaz, da se v beograjskem pristanišču in na ladjah v znak žalosti izvesijo zastave na pol droga.

Neki očividci pripoveduje, da je takoj, ko je bila obveščena agencija, odšel prometni načelnik Petrovič z ladjo »Skadar« iz Beograda na mesto nesreče. Kmalu za njim se je odpeljal tja tudi šef navigacije g. Landa na ladji »Rašak«. To je bilo okrog pol 6. jutraj. Ko je »Rašak« dospela do ladje »Franchet d'Esperey«, je baje prvi krmar tega parnika Mordešić skočil skozi okno svoje kabine v Donavo.

Na lice mesta je prišla tudi komisija, da ugotovi vzrok nesreče. Natančno število človeških žrtev še do sedaj ni ugotovljeno. Za sedaj se za gotovo ve samo, da so štiri osebe našle smrt, in sicer trije potniki, in krmar.

Nejasen politični položaj v Nemčiji

Proračun notranjega ministrstva sprejet — Med vlado in socialnimi demokrati ni še prišlo do sporazuma

Berlin, 7. marca. AA. Poslanska zbornica je sprejela proračun ministrstva za notranje zadeve v načelni in podrobni razpravi. Proračunska razprava bo za teden dni prekinjena. Prihodnja plenarna seja bo v četrtek. Medtem bo proračunski odbor protučil izdatke vojnega ministrstva. O tem

proračunu je nastal hud spor. Vlada vztraja na tem, da zbornica odobri tudi obrok za križarko »B«. Socialni demokrati so zahtevali koncesije socijalnega in davčno-političnega značaja. Vlada se nada, da se bo sporazumela s socijalnimi demokrati v tem vprašanju.

Poslanica jugoslovanskih škofov in Vatikan

Rim, 7. marca. d. V tukajšnjih političnih krogih živahno razpravljajo o nesoglasju med Mussolinijem in Vatikanom, ki je nastalo zaradi pastirskih pisma zagrebškega nadškofa dr. Bauerja. Mussolini je glede na to pastirsko pismo papeža večkrat prosil, naj bi takoj vvedel posredovalno akcijo in nastopil proti pastirskemu pismu jugoslovanskega cerkvenega kneza. Vatikan pa se je popolnoma odel v molk. Zaradi tega je pisanje fašističnega tiska od dne do dne ostrejša. Posebno današnji opoldanski listi zahtevajo najodločnejše, da se Vatikan pokori Mussolinijevi zahtevi.

Češkoslovaški zastopnik v Moskvi odpoklican

Praga, 7. marca. d. Zunanji minister je s pooblastitvijo predsednika republike razrešil dosedanje službe vodjo zastopstva češkoslovaške republike v Moskvi Jožefa Girso, ki je bil za 1. april t. l. vpoklican v centralo v Pragi.

Nemški škofje proti narodnim socijalistom

Berlin, 7. marca. AA. Narodni socijalisti ostro protestirajo proti pastirskemu listu nemških škofov, ki svarijo svoje vernike pred narodno-socialističnim gibanjem, ki nasprotuje idejam vernih katolikov. Pismo je napravilo v berlinskih političnih krogih ogromen vtis ter menijo, da bo imelo velike politične posledice.

Močan potres v Vardarski banovini

Beograd, 7. marca. AA. Nocoj ob 11742 so zabeležili seizmografski aparati na postaji Tašmajdan začetek močnega potresa v daljavi 530 km v jugovzhodni smeri od Beograda. Maksimalno gibanje tal je bilo ob 11735 in je znašalo 280 mikronov. Po poznejših vestih so čutili posebno močno potres v Valandovski, Strumici, Djevdjelji, Demir Kapliji, v vardarski dolini in Kavadarju. V nekaterih krajih je bil potres tako močan, da je potrgal telefonske in telegrafске žice. Potres so čutili tudi severno in vzhodno Beograda ter so ga zabeležili tudi v Sofiji. Močno bobnenje pod zemljo je spremljalo potres, ki se je ponovil ob 2. uri po polnoči. Epicenter potresa ni v omenjenih krajih, temveč med Solunom in Odranskim zalivom.

jugoslovanski narod. 6. januar je bil dejanje, vreden Lincolna, ker to dejanje je rešilo državo in s tem našo svobodo. Kar pa je začel naš kralj, naš jugoslovanski Lincoln, to moramo mi vsi dovršiti in kako moramo to dovršiti, je povedal Masaryk. Z vsomi močmi zatreti one tri glavne hibe, ki so razjedle naš parlamentarizem! Egoizem, sentimentalnost in praznoverje morajo izginiti iz jugoslovanskega naroda in s tem bo jugoslovanski narod najlepše počastil jubilej velikega Masaryka!

Narodni junaki

Ljubljana, 7. marca.

Nocoj je predaval v »Soči« pri Levu dr. Ivan Lah o kraljevici Marku in kralju Matjažu. Mnogoštevilno občinstvo je sledilo s pažnjo idejno dobro zasnovanemu predavanju.

V uvodu se je dr. Lah spomnil 81letnice predsednika češkoslovaške republike dr. Masaryka, ki je kot narodni filozof pokazal s svojim realizmom pravo pot svojemu narodu. V svoji filozofiji je opirajoč se na Husa, Žižko, Palackega in Havlička vzbudil v češkem narodu prepričanje in pravo ideologijo, ki je potem narod vodila skozi svetovno vojno do svobode. Tudi Slovenci smo iskali pred vojno lastno narodno ideologijo. Predavatelj je podrl bajke. Bajke so za narod v odločilnem trenutku lahko usodopolne. Namesto bajke o sv. Vavru je postavil Masaryk realistično filozofijo. In tako je nastala prava češka narodna ideologija.

Mi Slovenci pred vojno nismo imeli prave narodne ideologije. Pozabljali smo na Gospo sveto, na staro pravdo v kmečkih puntih, na Napoleonovo Ilirijo. To je bila naša realna zgodovina. Namesto da bi se naša ideologija naslanjala na te realnosti, smo v sanjah iskali Kralja Matjaža in čakali, da se prebudi iz spanja. In še ta bajka ni povsem naša — je tuja. Prevzeli smo jo od Nemcev (Friderik Barbarossa) in od Madjarov (Matija Korvin). Kralj Matjaž tedaj ni naša krvi. Naš genij Cankar jo je skušal uničiti. 1904. je izšel njegov »Potepuh Marko in Kralj Matjaž«, v katerem nas je Cankar opozoril in jasno povedal, da je bajka le bajka. Tudi Zupančič nas opozarja v svojih pesmih, da nam le bojevitost prinaša svobodo. Že pred vojno so naši prosvetljeni duhovi pričeli rušiti — bajke.

Kljub takozvani »hrvatski mentaliteti« so imeli tudi Hrvati ideologijo, jugoslovansko ideologijo v Strossmayerju, Srbi pa so imeli svojo ideologijo v srčih. Njih junak kraljevič Marko je živa oseba. Naš junak Matjaž čaka, srbski junak kraljevič Marko pa živi. On je tam, kjer je pravica, on je tam, kjer treba pomagati in ščititi uboge, je zvit in plemenit. A njegova slava je prešla tudi k Makedoncem, Bolgarom, Hrvatim in Slovincem. In končno je bila ta ideologija kraljeviča Marka realizirana na solunski fronti.

Kraljevič Marko nam bodi tedaj skupni vodnik jugoslovanskega naroda v aktivnosti in plemenitosti.

Točno je še predavatelj orisal rusko, nemško in italijansko ideologijo in končal svoje predavanje z utemeljeno razlago, da naš narod onkraj mej ne čaka Kralja Matjaža pač pa Kraljeviča Marka.

Po predavanju je pevski zbor »Grafike« zapel izbrane in dobro podane pesmi in profesor Zgrabljivič je zaključil z zahvalo predavatelju in g. Slaparju, ki je recitiral Aškerčevega »Kralja Matjaža«, ter gospodična Vrhovni, ki je prav tako dobro recitala primerno Aškerčevo pesem, lepo uspeši večer.

VREMENSKA NAPOVED.

Dunaj, 7. marca. d. Vreme nezanesljivo, najbrže oblačno s padavinami.

Masarykova proslava v Delavski zbornici

Ljubljana, 7. marca.

Jugoslovansko-češkoslovaška liga je proslavila danes v dvorani Delavske zbornice 81letnico Masarykovega rojstva s slavnostno akademijo. Akademije so se udeležili zastopnik bana prosvetni šef dr. Lončar, komendant mesta general Popović, župan dr. Puc, zastopniki vsej tukajšnjih uradov in korporacij, tukajšnja češkoslovaška kolonija in mnogoštevilno občinstvo.

Oder dvorane, kjer se je vršila akademija, je bil lepo okrašen. Sredi gostega zelenja je stal na velikem podstavku Masarykov kip.

Po otvoritvi akademije s češkoslovaško državno himno, ki jo je zaigrala godba kapelnika Moneja, je imel predavanje o Masaryku in Jugoslovanih med vojno podpredsednik Jugoslovansko-češkoslovaške lige g. Rasto Pustoslavšek. Predavatelj je orisal Masaryka ne le kot očeta svoje domovine, temveč tudi kot soustvaritelja današnje Jugoslavije. Opisal je, kako je 70letni Masaryk vzel na stara leta popotno palico v roke in kako je vztrajno vodil propagando v inozemstvu za osvoboditev slovanskih narodov izpod avstrijskega jarma. Predavatelj je narisal to Masarykovo udejstvovanje v inozemstvu z Masarykovimi lastnimi besedami iz njegovih spominov. Iz teh je bilo razvidno, kako neenotnega naziranja glede političnega programa so bili ne le Jugoslovani, temveč tudi antantne države vstevši Rusijo. Končno je le prišlo med predsednikom Jugoslovanskega odbora dr. Trumbićem in ministrskim predsednikom Pašićem do znanega krfskega sporazuma, s katerim je bilo mnogo storjenega za jugoslovansko misel.

Po predavanju g. Pustoslavška je godba gosпода Moneja zaigrala jugoslovansko državno himno, ki jo je občinstvo — kakor prej češkoslovaško — poslušalo stoje. Sledile so pevske točke gospe Vere Popović-Adlešičeve, dalje nastop mladega nadarjenega violinista Prevorška, slovenskega vokalnega komiteta in gđ. Vedralove. Vsem nastopajočim je občinstvo viharno ploskalo, gospa Popović-Adlešičeva in gđ. Vedralova pa sta dobili krasen šopek rož.

Proslava Masarykove 81-letnice v Pragi

Praga, 7. marca. d. Predsednik Masaryk je praznoval svoj današnji 81. rojstni dan popolnoma svež na duhu in telesu. Prisrčno so ga ob tej priliki počastili ne le službeni krogi, temveč tudi prebivalstvo. Večina praških hiš je bila okrašena z zastavami. Na javnih trgih so bili zelo posrečeni vojaški koncerti. V grad so prišli prezidentu čestitki diplomatski zbor, zastopniki vojske in legionarjev. Vse službene manifestacije so bile zelo kratke in preproste.

Odposlanstvo ljubljanske univerze pri predsedniku Masaryku

Praga, 7. marca. d. Praga in vsa češkoslovaška sta danes na slovesen način proslavili 81. rojstni dan prezidenta Masaryka. Odposlanstvo ljubljanskega vseučilišča je bilo danes opoldne na Hradčanih sprejeto in je izročilo prezidentu diplomsko častnega doktorata.

Jugoslavija na razstavi tiskarskih izdelkov v Parizu

Beograd, 7. marca. AA. V mesecu maju, juniju in juliju bo poleg veličastvene kolonialne razstave v Parizu v prostorih mestne poštovalnice splošna in posebej še francoska razstava umetniških in tiskarskih izdelkov. Poleg tehnično lepo izdelanih vezanih in nevezanih knjig bodo razstavljena tudi kaligrafska in tipografska dela, tisk v barvah, ilustracije in platnice za knjige. Razstava bo obsegala dobo zadnjih 20 let. Naša kraljevina Jugoslavija, ki nima velike tiskovne industrije in tradicije, bo navzile temu izkoristila tudi to priliko, da pokaže vsemu svetu, da imamo lepa dela tudi na tem polju kulture. Naš oddelek nas mora dostojno reprezentirati in obrati čim več in čim bolj reprezentativnih naših del. V to svrhu so ustanovljeni v vseh naših kulturnih centrih lokalni odbori, ki bodo zbirali material za to razstavo. Opozarjamo vse naše bibliografe in tipografske podjetja, da imajo priliko brez stroškov sodelovati pri tej razstavi. Interesanti naj javijo tajnikom omenjenih odborov, kaj in katere knjige želijo postaviti na razpolago za razstavo. Ni nobene nevarnosti, da bi se predmeti izgubili ali pokvarili, ker Centralni presbiri pri predsedništvu ministrskega sveta prevzame vso odgovornost za predmete na tej razstavi in za njihovo vrnitev. Da bi naša udeležba pri tej razstavi bila čim bolj reprezentativna in pomembnejša, sodelujejo v odboru naše najuglednejše ustanove, profesorji univerz v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani, državni muzeji in veliko število naših umetnikov, razen tega pa pomaga odbor aktivno društvo francosko-jugoslovanskih prijateljev. Zadnji termin, v katerem morajo biti predmeti v rokah Centralnega presbira pri predsedništvu ministrskega sveta, je 14. t. m. Omeniti je treba še, da je Jugoslavija na razstavi dekorativne umetnosti l. 1925. dobila največje število kolajin in diplom. Zato pridrjetelj razstave upajo, da bo Jugoslavija tudi tokrat pred vsem svetom pokazala, da ne zaostaja za drugimi državami.

(Vsi zainteresirani za to razstavo so naprošeni, naj javijo vsaj do ponedeljka zvečer dopisniku Centralnega presbira Zobeu, Bleiweisova cesta 15/II., ali in s katerimi deli se nameravajo udeležiti razstave.)

Pravilnik o ureditvi hudournikov

Beograd, 7. marca. AA. Minister za župe in rudnike je na podlagi čl. 43 zakona o ureditvi hudournikov predpisal pravilnik o izvršitvi zakona o ureditvi hudournikov. Pravilnik je bil poslan v ministrstvo za notranje zadeve, da se o njem izjavi.

Ljudsko štetje

Po časopisnih vesteh se bo letos dne 1. marca vršilo drugo ljudsko štetje v naši svobodni državi. Prvo je bilo leta 1920. Z obdelavo statističnega materiala prvega našega ljudskega štetja pa ne moremo biti zadovoljni iz več vzrokov. Prvič nismo imeli v dobi najhujših strankarskih bojov smisla in časa za take kulturne in gospodarske probleme in drugič, se je vršil popis prebivalstva po lokalnih zakonih, do čim se bo to letos izvršilo po enotnem in unificiranem principu za vso Jugoslavijo. Z ozirom na to moramo pričakovati sedaj z vso sigurnostjo večje uspehe.

Ugotoviti moramo, da se ljudskemu štetju pripisuje splošno premalo važnosti. Naše mišljenje je mnogokrat vse preveč usmerjeno na najbližji in neposredni osebni profit, tako da prezremo splošne državne, narodne in kulturne koristi, zlasti ako te koristi niso neposredno vidne. Ni naš namen naštevati na tem mestu vseh prednosti popisa prebivalstva. Hočemo samo na kratko skicirati zgodovino ljudskega štetja, iz katere je razvidno, koliko važnosti so polagali mogočni kulturni narodi že nekdaj na popis prebivalstva, zemljišča, premoženja itd.

Prvi začetki ljudskega štetja segajo v dobo, ko so države dosegle višje in močnejše organizacijske forme in prevzele važnejše in kompliciranejshe upravne posle. Take države so nujno zahtevale poznavanje števila prebivalstva radi cenitve davčne moči, produkcijske moči, obrambne moči itd. svojih državljanov.

V Egiptu so se vršili prvi popisi prebivalstva že 3000 let pr. Kr., to je v času graditve največjih piramid, ki spadajo med svetovna čuda. Takih ogromnih del stari Egipčani gotovo ne bi mogli dokončati, ako ne bi naprej poznali po načrtu vseh potrebnih faktorjev, kateri se dajo ugotoviti samo s štetjem.

Kitajci, ki imajo svoje vrste svetovne rekorde (najdaljši zid, najstarejše bankovce, najstarejše časopise, največjo enciklopedijo itd. itd.), so imeli prvo ljudsko štetje že 2.300 let pr. Kr. Leta 550 so imeli Kitajci že merjenje zemljišča (katastriranje).

Judi, kmalu po izhodu iz Egipta imeli prvo ljudsko štetje, katero omenja Mojzes v tretjem poglavju četrte knjige sv. pisma znane pod imenom »Numerik«. Kralj David je obnovil ljudsko štetje Izraelcev, katero se je pozneje redno ponavljalo.

Pri Grkih se je vršilo ljudsko štetje že pod Likurgom in Solonom.

Rimljani, ki so že od nekdaj imeli mnogo smisla za dobro upravo in praktično zakonodajo, so ljudsko štetje poznali skoraj v modernem stilu. Že kralj Servius Tullius je uvedel prvo ljudsko štetje tako imenovano »census«, katerega je prevzela poznejša rimska republika v svojo ustavo in kateri se je vršil kot svečan državni akt redno vsakih pet let. Census je obsegal štetje prebivalstva in premoženja. Na splošen poziv se je moral vsak samostojen rimski državljani osebno javiti v posebnem uradu (Villa publica na Marsovem polju) in povedati posebnemu državnemu uradniku »censurju« predpisane osebnostne, rodbinske in premoženjske podatke (nomen, praenomen, cognomen, bivališče, spol in starost rodbinskih članov, posamezne dele premoženja z navedbo vrednosti itd.). Nesamostojne državljane je zastopal varuh (tutor). Odsotni so se morali zglašiti kasneje, toda osebno. V dobi cesarjev se je vršil census vsakih 10 in pozneje vsakih 15 let in sicer v domovini vsakega posameznika ter se je nanašal tudi na osebe, ki niso bile rimski državljani (sužnji, podjarmljeni narodi itd.). Radi ljudskega štetja pod cesarjem Avgustom sta morala Marija in sv. Jožef iz Nazareta v Betlehem, kakor je znano iz sv. pisma.

Poleg censusa je uvedel kralj Servius Tullius tudi rojstne in smrtne matrike, ki so se vodile pri gotovih svetiliščih, podobno kakor pri nas v župniščih. Tako dobjeni statistični podatki so se zadolžili in vporabljeni pretežno v upravne namene. Prvi census je obsegal okoli 150 tisoč oseb, pozneje v času cesarjev seveda več milijonov. Statistični podatki so se celo tu in tam znanstveno obdelavali. Ulpian je izračunal med drugim tudi povprečno trajanje življenja za vsako posamezno starost, problem, katerega se je lotil pozneje šele znameniti astronom Edmund Halley okoli leta 1690, znan po svojem kometu, katerega smo zadnjič opazovali leta 1910 in kateri je svetil tudi svetim trem Kraljem na poti v Betlehem.

Srednji vek ni imel tako urejenih držav, kot je bil nekdajni rimski imperij. Ljudskega štetja v prvem smislu skoraj ni bilo. Edino na Angliškem se je izvršilo leta 1086 popis prebivalstva in katastrofiranje zemlje.

V začetku novega leta se je vršilo ljudsko štetje večinoma po mestih, ki so imela urejeno upravo. Poz. se je razširilo tudi na podeželsko prebivalstvo, toda brez pravega sistema. Zato tudi ni bilo primernih uspehov. Ljudsko štetje v današnjem stilu se je začelo v vsi kulturnih državah šele v drugi polovici 19. stoletja, ko je napredek v tehniki (uvajanje strojev v produkcijo) odkril celo vrsto novih gospodarskih in socialnih problemov, katere so morale vlade reševati. Radi obsežnosti gradiva se ne moremo podrobneje spuščati v zgodovino ljudskega štetja. Pripomnimo samo, da se je v bivši Avstriji vršilo ljudsko štetje vsakih 10 let in sicer po stanju 31. decembra naslednjih letnic. Obdelava statističnega materiala zadnjega ljudskega štetja v Avstriji (31. decembra 1910) se vsled svetovne vojne ni mogla popolnoma izvršiti.

Dr. Vladimir Ravnihar kot Sokol

Povodom 60-letnice br. dr. Vladimirja Ravniharja je že v petek naš list na kratko omenil uspešno delovanje jubilara v Sokolstvu. Danes pa hočemo seznaniti javnost z delom br. dr. Ravniharja kot Sokola. Jubilar izhaja iz stare sokolske družine. Že njegov oče, br. Franc Ravnihar je bil med ustanovitelji Južnega Sokola v Ljubljani leta 1863. Jubilarov oče je bil prvi tajnik, pozneje pa dolgoletni odbornik in nekaj časa tudi starosta. Vse to je vplivalo na mladega Vladimirja, da je že v zgodnji mladosti zahajal v sokolsko telovadnico in da se je tudi po študijah vedno udeleževal v sokolskih društvih, najprej v Novem mestu, kjer je ves svoj prosti čas posvetil Sokolu. Iz Novega mesta je odšel na vroča celjska tla. Tu je postal zaradi svojega odlično slovanskega mišljenja trn v peti celjskim nemškutarjem, kajti dr. Ravniharja so smatrali za glavnega iniciatorja razvzitja prapore Celjskega Sokola. Iz Celja je prišel br. dr. Ravnihar v Ljubljano po reformaciji slovenskega Sokolstva, ki jo je izvedel br. dr. Murnik po vzoru češkega Sokolstva. Jubilar se je takoj pričel udeleževati v Sokolu in je bil izvoljen za podstarosta Ljubljanskega Sokola, starostoval pa je br. dr. Ivan Tavčar. Leta 1903. je izdal brošuro »Sokolska ideja med Slovenci«, ki je vzbudila ogromno zanimanje. Pri II. slovenskem vsesokolskem zletu v Ljubljani leta 1904 je br. dr. Ravnihar krepko sodeloval in nemala je tudi njegova zasluga, da je zlet uspel tako sijajno. Naslednje leto 1905 se je ustanovila Slovenska Sokolska zveza in je bil br. dr. Ravnihar izvoljen za starosta. Svoje naloge se je dobro zavedel in ravno v času njegovega starostovanja beleži sokolska ideja krasem razmah. Kot starosta SSZ je popeljal slovensko Sokolstvo v Zagreb na I. vsesokolski zlet leta 1906 in v matuško Prago na V. vsesokolski zlet.

V burnem letu 1908 se je posvetil političnemu življenju in odstopil kot starosta SSZ.

Glavna skupščina JSS v Mariboru leta 1920 je pozvala br. dr. Ravniharja zopet med sokolske delavce in z veseljem se odzval temu klicu ter prevzel mesto I. podstaroste JSS. Po smrti nepozabnega staroste JSS br. dr. Ivana Oražna je vodil jugoslovansko Sokolstvo do zleta v Osljeku, kjer ga je glavna skupščina izvolila za starosta JSS. Leta 1921 je vodil sokolsko deputacijo na zlet francoskih gimnazistov v Lille, leta 1922 pa je mogel pozdraviti na I. jugoslovanskem vsesokolskem zletu v Ljubljani predstavnike Mednarodne telovadne unije in slovenskega Sokolstva. Kot starosta JSS je bil do leta 1924, nakar je zaradi intrig odstopil kot starosta. Dasi se v zadnjem času ni aktivno udeleževal v Sokolstvu, vendar je z zanimanjem sledil sokolskemu pokretu. Koliko zaupanja goji v njega naše Sokolstvo, je pokazala zadnja glavna skupščina ljubljanske sokolske župe, ki ga je izvolila v svoje častno razsodišče.

Bratu dr. Ravniharju, odličnemu Sokolu in Jugoslovanu ključemo ob njegovem 60-letnem jubileju: Bodí nam še dolgo zdrav! Zdravo!

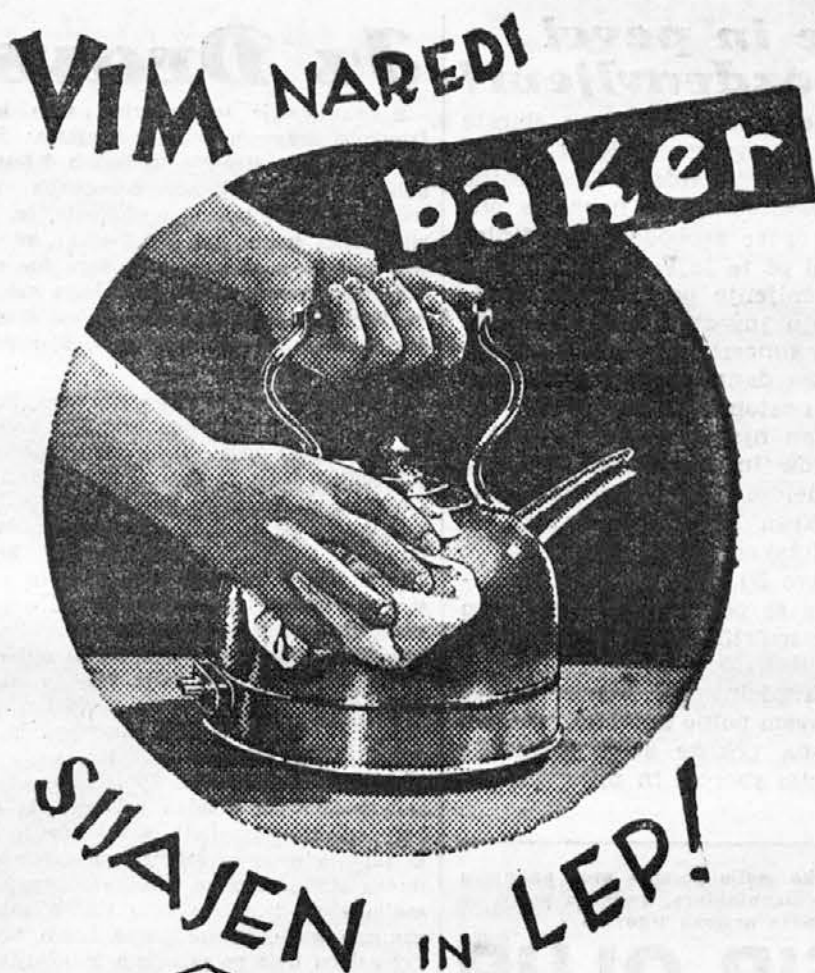
Jadranska Straža v Ptuj

Zavedajoč se svoje zvišane naloge deluje tukajšnji odbor »Jadranske straže« z vso vnemo, četudi pod težavnimi okolnostmi, da razširja med vse plasti našega naroda idejo »Jadranske straže« ter pomaga izvrševati veliki program te patrijotične organizacije v moralnem pogledu in pa z raznimi prispevki, ki so nujno potrebni za doseg te cilje. S svojim podrobnim delom doseguje naš odbor vsakoletno večji uspeh, zlasti posvečuje posebno pozornost mladini. Radi tega se je ustanovil na tukajšnji realni gimnaziji in meščanski šoli »Pomladec«, ki je dosegel že precejšno število mladih »Stražarjev«, ki se živo zanimajo za pokret JS.

Da pa delovanje tukajšnje JS ni neplodno, ampak je zanimanje za to velepatritjotično organizacijo kljub tolikim tukajšnjim društvom precejšno, to je dokazal »Jadranski večer«, ki smo ga priredili 17. januarja t. l. v Društvenem domu v Ptuj. Po zaslugi društvenega predsednika mestnega komandanta gospoda inž. majorja Sarac Mirona smo dobili iz dijaške čete iz Maribora na razpolago razne strokovnjake, ki so na umetni način preuredili prireditveno dvorano in krov trgovske ladje, ob kateri so pljuškali sinji valovi morja.

Vsak obiskovalec naše prireditve se je hočeš, nočeš pripeljal v duhu vsaj za ta večer na naš divni Jadran. Ta utis pa se je že poglubil s celotnim programom tega večera. Predsednik sreski podnačelnik g. dr. Bratina Zvonko je s tolačenjem gesel JS »Čuvajmo naše morje« in »Svobodna morja« otvoril prireditve ter razložil v kratkih jasnih besedah ogromen program JS in naglasil, da je ta program objektivno tudi gospodarski in kulturni program naše mlade nacionalne države. Odborni strokovni učitelj Sestan Dušan je v lepem pesniškem slogu poveljeval dalmatinsko književnost. Članica »Pomladec« je z lepo deklamacijo tudi vzbujala zlasti v mladih srcih ljubezen do našega jugoslovanskega morja. Nato je zbor Glasbene Matice v Ptuj ter zbor mariborske dijaške čete navdušeno zapel nekaj lepih pesmic.

Dobra udeležba vseh slojev prebivalstva ter njihov razpoloženje nam je dokaz, da smo dosegli moralni uspeh. Dosegli pa smo s to prireditvijo in z zbirko ob tej priliki tudi gnotni uspeh, tako da smo zamogli kot prispevek za nabavo šolskega broda poslati znesek 4000 dinarjev, kar je za malo mesece kakor je Ptuj gotovo lep dar, zlasti danes v splošni gospodarski krizi. Radi tega gre temvečja zahvala vsem, ki so na kakršenkoli način pripomogli k naši lepo uspehi prireditvi ter s tem pospešili razvoj velike ideje, ki si jo je zadala »Jadranska straža«.

Da se da bakru in medu lep sijaj, potrebno je jako malo dela in jako malo Vim-a. Vim odstranjuje vsak madež in naredi kovino sijajno in lepo. Vim čisti z lahkoto in hitro, in stane velik zavojsamo Din. 6.-

VIM ZA
1001
PREDMET!
SAMO
6.- DIN. NOVI
VELIK ZAVOJ

Ustanovitev Rotary kluba v Ljubljani

Pomen organizacije Rotary international

Organizacija Rotary International s centralo v Chicagu in glavnimi tajništvi v Chicagu, Londonu in Curihu obsega približno 3600 klubov s 158.000 člani, ki pripadajo 68 različnim narodom v vseh 5 delih sveta. Prvi klub je ustanovil Pavel Harris s tremi prijatelji v Chicagu leta 1905. Tri leta kasneje so ustanovili drugi klub v San Franciscu in leta 1912 je bil ustanovljen prvi evropski klub v Londonu. V Evropi se je razvilo rotarstvo pravzaprav šele po svetovni vojni. V začetku so se vršili klubovski sestanki izmenoma pri klubovih članih, sestanki so takorekoč rotirali, odtod izvira torej ime.

Rotarstvo je v svoji osnovi življenska modrost, ki si prizadeva izravnati stalno borbo med željo poedinca po osebnem dobičku in dolžnostjo, ki izvira iz poziva služiti drugim. Ta modrost je filozofija služenja. Temelji na praktičnem etičnem načelu: služenje je nad vsem, kdor najbolje služi človeški družbi, ji služi največ.

Rotarstvo ni udruženje mož, nego udruženje poklicev, kajti vsak Rotary klub družni le vodilne zastopnike posameznih poklicev, pa more biti zato član kluba praviloma le eden od vsakega poklica. Vsak član je dolžan izpolnjevati rotarske ideale v svojem zasebnem, poklicnem in javnem življenju. Rotarstvo nudi svojim članom možnost spoznavanja vodilnih mož, dobro in pristno tovarištvo in možnost dobiti si odkritostnih in poštrednih prijateljev, daje jim možnost spoznavanja dela, nalog in uspehov drugih mož in tako priliko za povečano delavnost v lastnem poklicu. Rotarec naj motri svoj poklic raz stališča javne blaginje. Vsak član kluba ima po vsem svetu, kamorkoli ga dovede pot v življenju, dobre tovariše, ker so mu odprti vsi klubi te internacionalne organizacije. Izbira za sprejem v klub je stroga in vezana na predpisan postopek, tako da je vsak član trdno uverjen, da je našel pravega, poštenega in neomadeževanega človeka, kjerkoli areča tovarišja-rotarca. Član Rotary kluba more postati polnoletni mož, ki je neoporočen v javnem, poslovnem in zasebnem življenju, ki je

lastnik ali vsaj odgovorni vodja uglednega posla ali podjetja ali pa, ki vrši ugledno službo, v kateri si je pridobil dobro ime. Tako družni rotarstvo gospodarje vseh poklicev. Rotarstvo torej ni udruženje posameznikov, nego predvsem vseh gospodarskih poklicev, takorekoč prevez gospodarskega življenja. Rotarstvo se praviloma ne bavi z verskimi in političnimi zadevami. Radi svoje ves svet obsegajoče organizacije je že marsikdaj pripomoglo izgladiti obstoječa narodna in gospodarska nasprotja in more beležiti zanimive in odlične uspehe.

Rotarski pokret se je zadnja leta tudi v Jugoslaviji močno razvil in imamo v naši državi že klube v Beogradu, Zagrebu, Novem Sadu, Osljeku, Subotici, na Sušaku, v Varaždinu in Mariboru. V organizaciji pa so klubi v Ljubljani, Skopju, Sarajevu, Splitu in Banja Luki. Po večmesečnem organizatornem delu je bilo v Ljubljani ustanovljeno društvo Rotary klub, Ljubljana, ki torej pravno že obstoja. O svrhi in ciljih kluba ima pisano v svojih pravilih naslednje. Gojenje ideala služenja kot osnova vsakega zaslužnega udeleževanja, visoko etično pojmovanje vseh poklicnih in poslovnih vprašanj, izvrševanje ideala služenja v osebnem, poslovnem in javnem življenju vsakega člana v korist splošnosti, širjenje kroga znanecv kot torišče za širše udeleževanje, gojitev medsebojnega sporazuma in naklonjenosti proti bližnjemu, stremljenje po vzdrževanju svetovnega miru z ustvarjanjem svetovne organizacije gospodarskih ljudi, ujedinenih v idealu medsebojnega služenja in priznavanje zaslužnosti vsakega koristnega dela. Dolžnost vsakega rotarca bodi, da vrši svoj poklic častno in na tak način, da koristi človeški družbi. V soboto, dne 14. marca t. l. bo izvršil svečano inauguracijo tega kluba generalni sekretar Rotary International-a za Evropo dr. Potter iz Curiha po rotarskih predpisih. Čim dobi nato klub iz Chicaga telegrafično svojo klubovo številko, je ustanovljen.

„Jugoslovan“

se naroča v Ljubljani v Gradišču 4 (poleg Nunske cerkve), telefon št. 30-63.

Pevke in pevci pozdravljeni!

Po dveh letih se zopet danes zbirate v Ljubljani na svojem običajnem pevskem prazniku. Pred vojno in med vojno ste z našo pesmijo vžigali narod za bližajočo se njegovo svobodo in ujedinjenje, po vojni pa se je Vaša naloga obrnila na stremiljenje po čim dovršenejšem izvajanju jugoslovanske zborovske glasbe — na koncertnem odru. V plemeniti tekmi bo danes popoldne ob treh v »Unionu« nastopilo 13 zborov iz Ljubljane in izven nje, da pokažejo sadove svojega truda in idealizma. Prvič se jutri zbero delegati Hubadove župe, dela Jugoslovanskega Pevskega Saveza, ki uživa kot državna pevska organizacija pokroviteljstvo Nj. Vel. kralja Aleksandra I., — da se posvetujejo o ciljih in težnjah ter načrtih za pevsko delo v bodočnosti.

Želimo skupščini in koncertu lep uspeh, predvsem polno dvorano, s katero naj Ljubljana pokaže svoje simpatije našim pevskim zborom in njihovim povodjem.

Za pomladansko sesijo posetite pred nakupom moških oblek, manufakture, moškega perila in modnih potrebščin najprvo trgovino

JOSIP OLUP

Ljubljana, Stari trg št. 2 na vogalu in postreženi boste s dobrim blagom po najnižji ceni.

Učiteljstva križeva pot

Učiteljstvo osnovne šole, posebno na deželi, preživlja danes hude čase. S tem, da se mu reducirali prejemki na račun dajatev stanovalne in kuriva s pomočjo občin, je nastal mučen razdor med občani in šolo, nastala mržnja, že skoro sovražstvo do učiteljstva, posebno še zato, ker se je število šolskih otrok od preobrata skoro podvojilo in je dosledno treba šole razširjati, sistemizirati nove razrede in odpirati vzgojne ustanove.

Ako hočemo dati učiteljstvu predpisano kurivo, moramo v desetih letih vse gozdove posekati! Tako sem slišal modrovati (hujskati) nekdanjega strankarskega veljaka, ki še vedno upa na povrnitev »zlatih časov«, ko bo zopet znabit s pomočjo slepega vpitja zasedel stolček z maslinami in dijamanti.

Res pa je, da je breme kuriva jako neenakomerno razdeljeno na občine. Slišal sem glas od Brežic ob Savi, da stane tam meterski seženj na dom postavljenih drv (4 m²) 250 Din. Pri nas v Slovenskih goricah pa stane seženj bukovih drv dostavljen 500 do 600 Din. Torej: učitelj je državni uslužbenec, naj ga plača pošteno država, svoje potrebe pa si naj oskrbi sam. Dajmo učitelju (ici) nujno potrebnega miru, podpirajmo vzgojni klic: »Šola in dom rok v rok. Poznam šolo, kjer so učitelji dodelili sobico tik pod strešno opeko. Sobica je bolj primerna za kure ali za kozo, kakor pa za človeka; poleg tega poleg neznoznosno vroče, pozimi neznoznosno mrzlo. Pa pravijo: Saj ima stanovanje, in seve ne dobi stanovalne. Ob koncu še tole: Pretekli dni sta umrli v mariborski bolnišnici, kakor se sliši, na jetiki dve učiteljici, tretja umira ravno tam. Četrta hira na domu v Mariboru, dve učiteljici iz Lokavca pri Mariboru, dve učiteljici iz Slovenskih goric, dve učiteljici v Slov. goricah sta tudi plućno bolni v domači oskrbi. Odkod to? Ker je učiteljska služba naporna. Pogledj govornika, ki recimo uro napenja pljučni meh, vidi se mu utrujenost, krepi in sveži se s ponovnimi požirki vode... Kaj pa učitelj (ica), ki po 4, 5 ali 6 ur neprestano govori, vztraja in popravlja 40, 50 in več otrok, pa še ponajveč v zaduhli učilnici. Da, čisto kaj drugega je, gibati se, delati na prostem ozračju ali v izbi, kjer je le nekaj oseb.

Ako bi ne bilo počitnic, četrtkov in prostih nedelj, pa je v desetih letih večina učiteljic na jetiki izgubljena. To naj elišijo tisti, ki zavidajo učiteljstvu prosti čas. Pa še nekaj: S pičlimi prejemki se zamore posebno začetnik (ica) komaj primerno prehraniti ali pa samo stanu primerno oblačiti in čisti razne potrebne revije, knjige, društveno itd. Učiteljske študije pa trajajo 9 let in po 2 letih službovanja še usposobljenost izpit... »Kdo ima še pogum vreči kamen v učiteljstvo? — Obdravski.

Pri razdraženih živcih, glavobolu, ne-panju, utrujenosti, pobotosti tesnobnosti, imamo v naravni »Franz Josefov« greniči domače sredstvo pri roki, da največja razburjenja, ki imajo svoj vzrok v slabi prebavi takoj preženemo. — Sloviti zdravniki priznavajo, da učinkuje »Franz Josefov« voda sigurno tudi pri ljudeh višje starosti. »Franz Josefov« voda se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in vseh specerijskih trgovinah.

Jz Dravske banovine

d Legitimacije železničarjev, vdov in sirot. Direkcija državnih železnice razglasi: Po nalogu Generalne direkcije državnih železnice preneha 15. t. m. veljavnost dosedanjih rdečih in listnih legitimacij upokojenih, oz. provizijoniranih železniških uslužbenec, vdov in sirot, radi česar si morajo do tega dne vsi upokojeni, vdove in sirote nemudoma naročiti nove legitimacije po najbližjih železniških postajah upokojenčevega stanovanja, kjer dobe vsa potrebna navodila.

d Važno obvestilo vinogradnikom. Pomočnik bana g. dr. Pirkmajer je razposlal to-le okrožnico o nabavi trsa: Vsem vinogradnikom, ki potrebujejo trsa za obnovo vinogradnikov, priporočam, da nabavijo prvenstveno iz banovinskih trsnic ter od onih privatnih trsnic, ki imajo za izvrševanje trsnicarstva dovoljenje od ministrstva za kmetijstvo. Pred nabavo trsa si naj vinogradniki preskrbijo od pristojnega sreskega kmetijskega referenta potrdilo, katere ameriške podlage so prikladne za njihovo zemljišče. Glede na čim dalje večjo vinsko krizo priporočam vinogradnikom, da dobro preračunajo, da-li se jim obnova vinograda, ki zahteva danes velika denarna sredstva, sploh izplača. Zlasti odsvetujem obnovo ljetni vinograde v dobrih zemljiščih in v takih položajih, ki se dajo bolj rentabilno izkoristiti, s kako drugo kulturo, ki zahteva manj investicijskega kapitala. V interesu obstoja našega vinogradništva je, da se sadijo same kvalitete tako vinske kakor tudi namizne sorte, katere edine imajo bodočnost. Pri nabavi trsa po privatnih trsnicarjih naj vinogradniki zahtevajo pismeno potrdilo, da je trsa prvorazredno tako glede naročene vrste in podlage.

»Dame katere so napravljene elegantno in poceni, kupujejo Dagmar-svilo. — Pazite na naš oglas.«

d Volna, bombaž, nogavice in pletenine v veliki izbiri pri Karlu Prelogu, Ljubljana, Zidovska ulica 4 in Stari trg 12. 600

d Presenetljive uspehe zdravljenja katarjev dihalnih organov dosežete s pitjem Radenske zdravilne vode s toplim mlekom. 819 a

d Opozorjamo na današnji razpis Tujsko prometne zveze v Mariboru med inserati. 763

Že v 24 urah

barva, plesira in kemično snaži obleke, klubke itd. Skrobi in svetlolika srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo

685

tovarna Jos. Reich.

d Živinorejska in mlečno-kontrolna sadruga v St. Jurju ob J. ž. naznanja, da priredi v torek 10. marca dopoldne v St. Jurju ob J. ž. ob priliki licencovanja bikov plemenski sejem bikcev živinorejske (pomurske) pasme. Na sejem bodo postavljeni 8 do 15 mesecev stari bikovi z od na mlečnost kontroliranih in v rodovnik vpisanih krave.

Spremenljivo vreme je čas katarjev dihalnih organov. Obolenje dihalnih organov so zelo nadležna in postanejo pogosto tudi dolgotrajna, vsobito ako se jih zanemarja. Zato prične z zdravljenjem takoj na sledeči najbolj enostaven in uspešen način: Popijte dnevno dve do tri čaše Radenske zdravilne vode s toplim mlekom. 819

d Tečaj za izobrazbo polirjev železobetonske stroke. Tečaj za izobrazbo polirjev, ki so zaposleni v železobetonski stroki, bo odprt na prvem predavanju, ki se vrši v četrtek 12. t. m. ob 19. uri na srednji tehniški šoli v sobi št. 5 (prilike). Vabim vse, ki so se prijavili v tečaj, da se prvega predavanja sigurno udeležijo. Event. upis slušateljev, ki se še niso prijavili, je še mogoč pri navedenem prvem predavanju. Univ. prof. dr. ing. Miroslav Kasal.

d Občni zbor Splošnega ženskega društva se preloži zaradi nujne odsotnosti predsednice ge. Franje Tavčarjeve na petek 13. marca.

d Podporno društvo slepih v Ljubljani je imenovalo g. Kovača Leopolda, tenorista kr. opere v Ljubljani zaradi njegove izredne naklonjenosti do slepih svojim častnim članom. Čestitamo! d Okuženja se najbolje ubranimo s sredstvom SANOFORM. Zahtevajte v lekarnah in drogerijah le zaščiteni znamko trdke »Chemotechnica« Ljubljana, Mestni trg 10. 667

d Čebelarjem nudi prvovrstne čebelarke potrebnosti po konkurenčni ceni Blagovni oddelek čebelarkega društva v Ljubljani, Vošnjakova ulica 4. 778

d Vreme. Barometer je kazal včeraj v Ljubljani 752.4, termometer —1.2, relativna vlaga 60%, mlrno, oblačnost 10, sneg (12 mm). V Mariboru je kazal barometer 752.8, termometer —3, relativna vlaga 80%, smer vetra WNW, oblačnost 10, sneg (8 mm). Najvišja temperatura je bila v Ljubljani 1, najnižja —2.4, v Mariboru —4, v Mostaru —8, v Zagerbu —2, v Beogradu —8, v Sarajevu 5, v Skoplju 2, v Splitu 8. Deževalo je v Mostaru (29 mm), v Zagrebu (7 mm) in v Beogradu (4 mm). Vsa opazovanja po 7. uri.

F. Fajdiga sin

Zaloga pohištva in tapetniških izdelkov Ljubljana, Sv. Petra cesta 17

Ustanovljena leta 1879

317

Ljubljana

Nedelja, 8. marca 1931. Janez. Pravoslavni: 23. februarja, Polikarp.

Ponedeljek, 9. marca 1931. Frančiška. Pravoslavni: 24. februarja, N. g. I. K.

Nočno službo imata danes lekarni Sušnik na Marijinem trgu in Kural na Gosposvetski cesti. Jutri v ponedeljek pa lekarni Trnkoczy na Mestnem trgu in Ramor na Miklošičevi cesti.

■ Pevskim zborom, ki nastopijo danes popoldne na koncertu v Unionu 1) Pevke in pevci ljubljanskih zborov naj odlože svojo garderobo v običajnih koncertnih garderobah, kjer naj jo takoj po koncertu vzamejo ven. 2) Izvenljubljanski zbori imajo garderobo v prostorih za odrom, gg. pevovodje pa v umetniški sobi, desno od odra. 3) Vsi pevci in pevke morajo imeti društvene znake, za dovoljen brezplačen vstop v dvorano in stranske prostore. 4) Vsi gg. pevovodje nastopajočih društev naj bodo točno ob ¼ na 3. uro na kratek pomenek zaradi nastopov in reda zbrani v umetniški sobi. 5) Ponašanje pesmi, vključno morebitnim močnim aplavzom absolutno ni dopustno. Uprava Hubadove župe JPS.

■ Velik koncert slovenskih pevskih zborov bo danes popoldne ob 3. uri v veliki Unionski dvorani. Nastopijo ljubljanski in izvenljubljanski zbori, ki so včlanjeni v Hubadovi pevski župi. Koncertni program obsega 27 umetnih in narodnih zborov, katere poje 18 pevskih zborov z nad 700 člani. To bo najmočnejša pevška prireditev, kar jih je bilo kdaj v Ljubljani. Vsak ljubitelj slovenskega zborovskega petja bo dobil na tem koncertu krasno sliko o postritvalnem delu naših pevcev in o visoki stopnji, na kateri stoje danes posamezni zbori. Na programu so moški in mešani zbori. Hrastničani pridejo tudi s svojim orkestrom. Opozorjamo, da se dobe vstopnice od 10. do 12. in od 2. ure dalje v veži pred Unionsko dvorano.

18. III. 1931. „VNEBOVZETJE“

■ P. Hugolin Sattner: Oljki. Izza prevrata bo ljubljanska Glasbena Matica prvič izvajala to delo na javnem koncertu v četrtek 12. t. m. Izvajala bo »Oljki« z vsem svojim velikim aparatom, pod vodstvom ravnatelja Poliča. Orkester bo štel nad 60 godbenikov, mešani zbor Glasbene Matice šteje danes preko 130 članic in članov. V solističnih partijah pa sodelujejo operna pevka gđ. Vera Majdičeva, članica zbora gđ. Ljudmila Vedralova in operni pevec Josip Križaj. Ravnatelj Polič je to delo pripravil z vso ljubeznijo in vestnostjo, umetniško dovršeno izdelal tudi najmanjše detajle, kakor smo pač od njega dosledno navajeni. Če omenimo še, da je koncert v proslavo 80letnice odličnega avtorja, smo pač povedali vso važnost te prireditve Glasbene Matice. Opozorjamo, da so vstopnice v predprodaji v Matični knjigarni.

■ Orazova proslava pri Ljubljanskem Sokolu. Ob 10-letnici smrti br. dr. Ivana Oraza, prvega staroste Jugoslovanskega Sokolskega Saveza, priredi prosvetni odsek Ljubljanskega Sokola 11. t. m. ob 20. uri v Narodnem domu spominsko predavanje. Predaval bo starosta brat Bogumil Kajzel. Dolžnost vsega članstva je, da se polnoštevilno udeleži te proslave. Hkrati se obvešča članstvo, da bo koncem tega meseca predaval brat dr. Nikola Preobraženski o Dostojevskem v proslavo 50-letnice njegove smrti. V mesecu aprilu pa bo predaval znani sokolski delavec polkovnik brat Ljubo Novaković. Prosvetni odbor. Zdravo!

Koks za kovače in centralne kurjave

iz angleškega premoga 75 Din za 100 kg

franko plinarno nudi Ljubljanska mestna plinarna.

■ Gostovanje pravega japonskega teatra v Ljubljani. V ponedeljek 16. t. m. gostuje v opernem gledališču pravi japonski teater, ki pravkar zaključuje svojo turnejo po Evropi. Zadnje predstave bodo v Beogradu, Zagrebu in v Ljubljani, nakar se odpeljejo japonski igralci nazaj v domovino. Vstopnice bodo v predprodaji od petka 13. t. m. dalje pri dnevni blagajni v operi.

■ Podružnici Pomladke Jadranske Straže in Ferijalnega Saveza na Tehnični srednji šoli priredila v soboto 14. marca t. l. točno ob 20. uri

v dvorani »Delavske zbornice« akademijo s plesom v korist sklada za poučni izlet na Jadransko morje. Ljubljansko občinstvo vladno opozarjamo na to dijaško prireditev, ki zasluži vsa pozornosti in moralne podpore.

■ Epeira diademata — ali po naše »Križni pajke« ponovno na Šentjakobskem odru! Danes ponovi Šentjakobski oder v Ljubljani izvrstno veseloigro »Križni pajke«, ki je imela pri vseh predstavah izreden uspeh. Pridite vsi, ki se bočete nasmejati! Začetek ob 20.15.

■ Sokolsko društvo Ljubljana II. bo imelo svečano komemoracijo za pokojnim prvim starostom JSS bratom dr. Oražnom v torek 10. t. m. ob 8. uri svečer v telovadnici na realki. Uvodno besedo bo imel starosta br. dr. Milan Šubic, o delu velikega pokojnika za narod in sokolstvo pa bo predaval društveni prosvetar br. Parcer. Članstvo in naraščaj se poziva, da se polnoštevilno udeleži žalne svečanosti.

■ Najlepša zabava v tem mesecu bo valčkov večer Sokola II. v soboto 14. t. m. v veliki in mali dvorani Kazine. Godba prvovrstna. Vstopnina 10 Din.

■ Odprta noč in dan so groba vrata. Umrle so: Katarina Planinšek roj. Gregorin, vdova užitniškega paznika, 69 let stara, Galjeva 232, Katarina Potočnik, bivša kuharica, 65 let stara, Vidovdanska c. 9, Uršula Očepek, užitkarica, 73 let stara, Vidovdanska cesta 9.

■ Slavistični klub DSFF vladno vabi cenjeno občinstvo na današnje predavanje prof. Franca Vodnika o »Sodobnem umetnostnem nazoru«. Dvorana Filharmonije, Kongresni trg. Začetek ob pol 11. uri, vstop prost.

VIKTOR MEDEN

veležganjarna, tvornica likerjev, ruma, vinjaka in brezalkoholnih pijač 915 LJUBLJANA, Celovška cesta 10

■ Sluškinje so se vzdramile! Napolnile so v sednjih nedeljah do zadnjega kotička obešne prostore poselskega shajališča v Prečni ulici št. 2, ki se je po par sestankih izpremenilo v pravo učilnico Močna želja zbranih deklet po nadaljnji izobrazbi se vidno izraža v izredni pozornosti pri pouku po pripovedovanju gđ. učiteljice. Vodstvo si je oskrbelo novih prostorov za jezikovni pouk in šivalnico, da ohrani prijazno shajališče svojemu prvotnemu namenu. Sluškinja (gospodinja pomočnica) je človek poklica, ki rabi po izvršenem delu oddiha. Štediti morajo njeno energijo, zato ji ne smemo odvzeti vseh prostih ur za pouk, ki pomeni duševni napor. Vodstvo poselskih tečajev je zato odredilo, da se vrše tečaji, ki zaposlijo učenko celo popoldne, le vsako drugo nedeljo. Učne ure onih tečajev, ki se vrše vsako nedeljo in praznik, so pa nastavljene tako, da se oglašijo dekleta lahko pred ali po pouku v shajališču, kjer imajo svojo zabavo. Toda tudi zabava bo urejena v duhu današnjega časa. Vodstvo se trudi, da pridobi za shajališče prvovrsten radio-aparat.

■ V vednost gospodinjskim pomočnicam (služkinjam). Vodstvo pripravljanih poselskih tečajev v Prečni ulici št. 2, sprejema še nadalje prijave za pouk v nemščini, slovenščini, šivanju, računstvu in kuhanju med tednom vsako dopoldne, ob nedeljah in praznikih popoldne od pol 4. do pol 7. zvečer. V vsak tečaj se bo sprejelo samo določeno število učenk, da bo red pri pouku in večji napredek. 772

■ Svoji k svojim! Gospodinj vseh slojev, združite se v veliko organizacijo, da boste lahko varovale svoje interese in se zavzemale za svoje koristi! Priglasje sprejema Splošno žensko društvo, Rimska cesta 9, pismeno, ali ustno vsak dan od 4. do 6. popoldne.

■ Prihodnji teden bo gostoval pri nas v operi Glumači in Cavalleriarusticani znani češki tenorist Masak, ki nastopa te dni z velikim uspehom v zagrebški operi.

■ Žrtv otroške igre. V St. Janžu so se v šoli v odmoru igrali otroci. Med igro je neki šolarček zadel z vrvice 18-letnega Antona Železnika, rudarjevega sina, v oko in mu ga težko poškodoval. Železnika so tako odpeljali v ljubljansko bolnico.

■ Razburljiv dogodek. Okoli 15.30 sta zakonca S. Martin in Terezija pred skladiščem tuk. glavnega kolodvora svoja v preoblojeni tovorni voz vprežena konja tako neusmiljeno pretapala in trpinčala, da sta s tem povzročila med občinstvom javno zgražanje.

■ Cigave je ukradeno perilo? V senu na nekem hlevu so našli 22 komadov že rabljenih, sveže opranih belih žepnih robcev, 2 naglavna robca, 8 brisač, 2 servijeta, 1 bela preobleka za blazino, 1 Steyerpištola s 27 naboji. Perilo je že precej obrabljeno, a sveže oprano in likano. Najbrž je bilo ukradeno na deželi ali pa kake perici. Poedini kosi perila so označeni s monogrami: »S. A.«, dalje »Alojzij Stare št. 5, 10, 14«, »M. J. K.« in »D. K.«. Navedeni predmeti so na vpogled na policiji, kjer naj se lastniki zglašajo.

■ Tudi iz avtomobilov krajejo. Iz osebnega avtomobila št. 2—69 izpred gostilne »Pri Pavlu« je ukradel neznan tat 4 in pol m črnega blaga za kostum, 3 m svilene podloge, 1 in pol m kontenine, 5 in pol m črnega žameta in iz ročne torbice 875 Din gotovine. Skupna škoda znaša Din 1587.

■ Tatvina v Srednji tehnični šoli. Iz geometrskega oddelka Srednje tehnične šole je bilo ukradeno risalno orodje, vredno 300 Din. Ukradeno orodje je bilo v etulju in je znamke »Westler«.

70-letnica odličnega Jugoslavana

Trbovlje, 7. marca.

V Sv. Juriju ob Taboru je zagledal luč sveta naš jubilar g. Goropevšek Jože, mož jeklene volje in kremenitega značaja, neustrašen in odločen borec za narodno svobodo v najbolj nevarnih časih našega narodnega rostva.

Jubilant je prišel v Trbovlje pred 40 leti. Videl je, da grozi od nemškega prodiranja proti Jadranu našemu ljudstvu gotov propad in zato je šel z narodnimi buditelji tukajšnjim župnikom g. Erjavcem Petrom in z go. Dimnikovo Ano takoj na delo za narodno stvar. Videl je, da je potrebna predvsem narodna samoobrana in tako ga opazimo med soustanovitlji tamburaškega in pevskega društva »Zvon«, Ciril-Metodove družbe in nekaj let nato Sokola. Ni pa sodeloval samo v teh narodno obrambnih organizacijah, temveč tudi v gospodarskih ustanovah, tako v Trboveljski hranilnici in posojilnici, v občinskem odboru itd. Leta 1910 se je udeležil izleta naših Sokolov v Sofijo. V Beogradu so jih tedaj bratje Srbi navdušeno sprejeli. Polkonili so se blagopokojnemu kralju Petru Osvoboditelju, kar jim je dalo nove poboje za vztrajno borbo za našo narodno svobodo. Goropevšek Jože je prišel domov in prepričeval narodo, da se bližajo dnevi narodnega osvobodjenja.

Ko so leta 1914 peljali truplo avstrijskega prestolonaslednika skozi Trbovlje, je odklonil udeležbo Sokola pri špalirju in komaj ušel kazni, kajti državni pravdnik ga je klical na odgovor. Dne 17. avgusta leta 1914 so ga aretirali in odpeljali v graške zapore. Označili so ga za »nepomirljivega rovarja proti avstrijskemu javnemu redu in miru in za nestrpnega agitatorja in propagatorja Jugoslovanstva«.

V zavesti, da je storil za narodno svobodo več kot je bila njegova dolžnost, zre jubilar — 70 letnik — nazaj v robsko preteklost. Komu jih je med nami, ki lahko store isto? Še vedno je trden in še vedno delaven v narodnih in gospodarskih organizacijah. Želim jubilaru še mnogo srečnih let in vse, kar si sam želi! Naši jugoslovanski mladinci pa naj bo vzgled, svetel vzgled požrtvovalnosti za narod in državo.

Bolniška blagajna drž. uslužbencev

Ljubljana, 7. marca.

Vse državno uradništvo bo gotovo z največjim veseljem pozdravilo dejstvo, da se je Podporno društvo finančnih in drugih uslužbencev državne uprave za Dravsko banovino v Ljubljani posrežilo v okvirju njegovega bolniškega sklada osnovati bolniško zavarovanje — edinstveni primer samopomoči državnih uslužbencev, katerega dobrot more biti deležen sleherni državni uslužbenec in upokojenec, ki postane član Podpornega društva finančnih in drugih uslužbencev državne uprave za Dravsko banovino. Imenovano podporno društvo, ki je bilo ustanovljeno 19. XI. 1930., šteje po preteku treh mesecev svojega obstoja že preko 500 članov in razpolaga že danes z gotovino preko 40.000 Din.

Da bo mogoče izvršiti čim izdatnejše bolniško zavarovanje državnih uslužbencev, je občni zbor Podpornega društva finančnih in drugih uslužbencev državne uprave za dravsko banovino glede na pogoj, da mora biti sleherni član bolniškega sklada tudi član imenovanega podpornega društva, sklenil dne 20. t. m., da nudi vsem, ki pristopijo kot člani v to podporno društvo do 30. aprila t. l., posebne ugodnosti in olajšave. Pristopnina, ki je enkratna in velja za ves čas trajanja članstva, znaša le 40 dinarjev in se more plačati tudi v mesečnih obrokih. Članarina znaša letno 10 Din. Redni mesečni prispevek, ki se plačuje ne oziroma se na število smrtnih primerov in katerega višina je odvisna od starosti člana ob dnevu vstopa v podporno društvo, pa znaša od 6 Din do 10 Din. Društvo izplača svojem umrlega člana posmrtnino, katere višina je odvisna od trajanja članstva in znaša od 1500 do 5000 Din. Do dne 30. aprila se sprejemajo v imenovano podporno društvo kot redni člani vsi državni uslužbenec in upokojenec, kakor tudi njihove žene, vdove in sorojci, ako niso prekočili 60. leta starosti. Izredni člani pa morejo postati otroci rednih članov in otroci umrlih rednih članov od 5. leta starosti dalje.

Vsi, ki so člani (bodisi redni ali izredni) imenovanega podpornega društva, morejo postati člani bolniškega sklada, ako doplačajo mesečno še znesek 10 Din. Ugodnosti članov bolniškega sklada so naslednje: 1. Brezplačna zdravniška ordinacija pri zdravniških specijalistih. 2. Brezplačna dobava zdravil, tudi specialitet. 3. Brezplačna oskrba III. razreda na Golniku. 4. Denarna podpora obolelim članom, ki morajo v bolnico. 5. Denarne podpore članom v manjših krajih (trgih in vaseh), kjer ni mogoče dobiti društvenih zdravnikov.

Teh ugodnosti more biti deležen član, ki oboli, če je za najmanj tri mesece član bolniškega sklada. Kot dan ustanovitve bolniškega sklada se smatra 1. marec t. l. V veljavo pa stopi bolniški sklad, čim doseže 400 članov.

Nedvomno je, da bo večina državnih uslužbencev javila svoj pristop k tej dobrodelni in socialni ustanovi, ki bo svojim članom v največji sili, potrebi in stiski nudila najzanesljivejšo in najhitrejšo pomoč. Čim večje bo število članstva podpornega društva, tem višja bo posmrtnina. Čim večje bo število bolniškega sklada, tem večje bodo ugodnosti bolniškega zavarovanja.

Končno bodi omenjeno, da je občni zbor pooblastil odbor Podpornega društva, da sme dovoljevati rednim članom tega društva majhna, brezobrestna kratkoročna posojila.

Uspešno delovanje pevskega društva »Loški glas«

Zagorje, 7. marca.

Na pobudo g. Levstika iz Zagorja se je ustanovilo leta 1909 na Lokah pevsko društvo, ki je uspešno delovalo do početka svetovne vojne. Med vojno so se razkropili peveci po frontah in petje je zamrlo. Po preobratu sta prevzela vodstvo gg. Riko Jesih in Albin Bajde, ki sta pevce zopet oživila, da so prirejali izlete in nastope. Na zadnjem občnem zboru so bili ponovno izvoljeni g. Franc Kovač za predsednika g. Peter Gostiša za podpredsednika in g. Pavle Kovač za blagajnika.

Društvo, ki šteje 4 ustanovne, 24 aktivnih in

20 podpornih članov, je priredilo lansko leto skupne zlete s nastopi med drugimi v Lukovico pri Domžalah, Vransko in Mrzlico. Nabavilo si je tudi harmonij ter je finančno trdno. Društvo je ustanovilo tudi dramski odsek, ki ga vodi g. Flere in je priredilo 1. marca t. l. v Zadrudnem domu na Lokah ljudsko igro »Dimež«. Dvorana je bila napolnjena do zadnjega kotička. Predvideno bo priredilo društvo etos večji pevski koncert s sodelovanjem zagorske rudniške godbe, koje kapelnik je poznani g. Srečko Godina, ki je istočasno pevovodja pevskega društva.

Pevsko društvo »Loški glas« iz Lok pri Zagorju

Čudna zgodba izpod Gorjancev

Kmet je prepričan, da je imel opravka z živimi vrati

Tam pod Gorjanci živi nekje kmet Mavsar. Za kratek čas ima pri Mehovem ličen vinograd in prilazen hram in v njem dobro kapljico. Zda enkrat mu je zmanjkalo doma pijače, pa se je napotil »v gor« po drugo. Počasi se je zibal po cesti proti Gorjancem in zdela se mu je, da jo seka za njim prijatelj Pavlin, ki ga je bil opazil in bo porabil priliko, da se kaj pogovorita. Za dozevnim Pavlinom sta ubirali pot navkreber dve prav tako majhni ženski, kot je Pavlin. Mavsar jih ni čakal, saj je itak vedel, da pride Pavlin k njemu.

V hramu si je Mavsar natočil poliček, prigriznil malo kruha, pa so se vrata odprla in vstopil je oni mali mož, ki pa ni bil Pavlin. Lepo je bil oblečen in čisto možič, le roki sta bili nekam čudno oglati in brez prstov, saj zdela se je tako, ker možak je nosil rokavice. Je pač mrzlo zdej brez njih. Kosmari tujec je vzel

izpod pazduhe gramofonski kovček, ga odprl in tako lepo zaigral, da je mislil Mavsar, da sanja. Pomnil je tuje piti, kar je ta rad storil. Pa so se ponovno odprla vrata in skoro priplaval sta v hram oni dve ženski iz ceste. Tudi oni dve sta imeli tako čudne orokovčane prste. Nemo sta se priklonili in po zvokih gramofona zaplesali. Mavsar je pil in vedno bolj začudeno gledal. Oglasil se ni noben od tujcev, pač pa sta ženski pozvali Mavsarja z gesto, naj gre plesat. Pa se je mož razjezil, udaril po mizi in zarobantil: »Ali se mi poberete, vi zlodiji! Kdo pa je gospodar v tem hramu! Grozeče je vstal, možič pa je že imel zaprt svoj gramofon in brez slovesa in besede so vsi trije tiho odšli, kot so prišli. Mavsar pa se ni še svoj živ dan tako zgodaj vrnil iz vinograda, kot tedaj, je dejala njegova žena. Mož pa je uverjen, da je imel opraviti s samimi živimi vrati.

Lakner v Kamniku in v Šmartnem

Kako so bile pojasnjene številne tatvine po morilčevi aretaciji

Ljubljana, 7. marca.

Na nedeljo, dne 1. februarja t. l. v mraku je bil v župnišču v Šmartnem izvršen vlom. Za storilca se je zvedelo šele sedaj. Tisti dan je g. dekan odšel iz svoje pisarne v kuhinjo nekaj naročiti. Sobo, ki je med pisarno in hodnikom, je za seboj zaklenil, toda v ključavnici je pustil ključ. Ko je prišel pa čez nekaj časa potem nazaj, je opazil, da so vrata te sobe na stečaj odprta, v pisarni pa je bil predal mize odprt. Iz tega je izginilo okroglo 50 Din gotovine, kateri znesek je g. dekan prejel dotični dan od strank za nabavo raznih knjig. Seveda je bilo vsako poizvedovanje zastoj, dokler ni zagledala njegova sestra-gospodinja v »Jugoslovanu« sliko zloglasnega Laknerja Janeza. Namreč spomnila se je nanj tudi radi tega, ker je bil ob priliki misijona prišel v župnišče berati ter ga tako z gotovostjo spoznala. Najbrže mlademu zločincu ni bila takrat dana prilika, da izvrši kako večjo tatvino. Kmalu za tem istega dne je bilo res vlomljeno v farni cerkvi v puščico. Kakor je »Jugoslovan« že poročal, so osumili tega dejanja neka mlajša fant iz tukajšnje okolice, ki sta dejanje seveda zanikala v zavesti, da sta nedolžna. Končno je pa le prišlo na dan, da je Lakner sam ta vlom izvršil, saj je že priznal tatvino denarja pri g. dekanu. Zraven je pa povedal še, da je vzel tudi še nekaj klobas. Sedaj bo že prejel zaslišeno kazen.

Morilec Lakner je bil tudi v Kamniku?

Kakor čujemo, je Lakner v zaporu v Ljubljani priznal, da je v sredi januarja izmaknil v neki hiši na Vrhpoljah 200 Din. Njegova izpoved bo vsekakor odgovarjala resnici, ker je res hčerki ge. Škofica na Vrhpoljah izginilo iz nočne omarice 200 Din in to v času, ko ni bilo nobenega v hiši. Opazili pa so domači, da je moral nekdo stikati po hiši, ker so našli odprta vrata, ki so bila prej zaklenjena, vendar tatvine niso naznanili kakor tudi ne g. Lap na Šutni, kateremu je tudi iz nočne omarice izginila srebrna žepna ura. Tudi to je najbrž pobasal Lakner, ko je nekoč prišel vprašat, ali imajo zanj kaj dela.

Laknarja so tudi spoznali po sliki nekateri Kamničani, h katerim je prišel prosit. V neki gostilni se je pa izdajal za vinskega trgovca in ponujal v nakup vino. Spoznali so ga po sliki. Morda je izvršil še več tatvin, toda po mestih je pač tako, da manjših tatvin nikoli ne prijavijo orožništvu iz razumljivih vzrokov, da se izognejo neljubim preiskavam po hiši in pri domačinih.

Zlato uro je ukradel v Kranju

Pretekli mesec so neznanci ukradli v trgovini dežnikov Fani Pečnik zlato uro v preiskavi proti znanemu roparskemu morilecu Ivanu Laknerju pa so sedaj dognali, da je ta ukradel uro, in sicer v družbi Josipa Lampreta. Uro je pozneje za 50 Din zastavil v Kodeljevem.

dvema psima, katerih eden je bil črn drugi rujav. Ali omenjeni steklar temu ni pripisoval nikake večje pažnje in le na ta način je v hudobno srečno odnesel.

Pojavil pa se je tat tudi v drugih krajih v okolici in tudi tam prišel s svojim tatinskim poslom. Zjutraj pa so hotele gospodnje krmiti zajce in kokoši ter so opazile, da so hlevci razbiti, da so zajci odnešeni in da so kokoši pobite ter leže po dvorišču. Podjetnega tatu pridno zasledujejo orožniki.

Šmartno pri Litiji

Prosvetni oder priredi žaloigro »Živa pokopana« v Prosvetnem domu danes 8. t. m. ob 15. uri. Vloge so v rokah najboljših igralcev. Pridite!

Vodstvo trgovin kmetijske zadruge je prevzel, dokler se razpisano mesto ne odda, g. Anton Strmljan. Alojz Lesjak, prejšnji dolgoletni poslovođa se je preselil v Maribor.

»Jugoslovanov« roman »Pot nazaj« se je pri naših domačinih zelo priljubil. Citatje »Jugoslovan«, ker ima tudi službeni del z vsemi razglasi oblastev.

Razstava Toneta Kralja

Ljubljana, 7. marca.

V zasebnih prostorih profesorja dr. Mirka Hribarja v Frančiškanski ulici 10/II. je razstavil slikar Tone Kralj več svojih največjih del. Večina njih je religiozne značaja. Tako n. pr. »Vihar na morju«, ki kaže Jezusa s svojimi učenci v čolnu na razburkanem morju, in »Sv. Anton Padovanski govori mbam«. Obe veliki sliki sta namenjeni za mednarodno razstavo religiozne umetnosti v Padovi, ki se bo vršila od junijaa t. l. do junija pr. l. Religioznejša značaja so še velike slike »Zadnja večerja«, last banske uprave Dravske banovine, »Nadangelj Gabrijela«, »Stefana kamenjajo« (razstavljena je bila lansko spomlad na mednarodni razstavi v Antverpnu) in »Golgota« (razstavljena lansko jesen na mednarodni razstavi v Antverpnu).

Poleg teh slik je razstavil Tone Kralj še portret »Žena«, ki je bil označen na beograjski razstavi kot najboljši portret, dalje »Očetov portret«, »Svatba« in Cankarjev kip. Velika slikarjeva produktivnost je razvidna že iz naštetih umetniških del, še bolj jasna pa nam je, če prelistamo »Album« za mednarodno razstavo religiozne umetnosti v Padovici, v katerem najdemo poleg množice fotografij tudi fotografije Tonetovih velikih cerkvenih del za cerkve v Strugah na Dolenjskem, v Volčah na Tolminskem, v Avberju na Krašu in v Višarjih pri Trbižu.

Kdor pregleda pazno vsa razstavljena dela, mora spoznati, da je Tone Kralj eden tistih redkih naših umetnikov, ki se mu skoraj vse posreči, česar se loti. Vsa dela so globoko umetniško doživljena in učinkujejo z veliko toplino. Tone Kralj je v teh delih napredoval vsebinsko in oblikovno. Kar ga nam dela posebno simpatičnega, pa je to, da diha iz njegovih umetnin prirojena slovenska lirčnost, ki jo je ugotovil že propagandist slovenske moderne dr. Stele.

Razstava bo odprta samo še danes in jutri od 10. do 16.

Reja srebrnodlakih lisic v Škofljici

Današnja težka gospodarska kriza pripravi marsikatero do razmišljanja, kaj in kako ukreniti na bolje. Komaj nekaj mesecev je od tega, ko so Škofljčani ustanovili »Zadrugo za rejo živali plemenite kužuhovine v Škofljici pri Ljubljani r. z. s. o. z.«

Zadruga si je stavila nalogo vpeljati v Slovenijo in ostali Jugoslaviji rejo živali najplemetnejše kužuhovine, predvsem rejo srebrnodlakih in modrih lisic, norcev itd., kar nudi brez dvoma največjo rentabilnost.

Svojo farmo ima zadruga v Škofljici v gozdiču za Cominovo vilo, kjer stoji 6 kletk.

Za stanovanje in leglo sta v vsaki teh kletk nameščeni po dve kočici za samca in samico. V vseh šestih kletkah prebiva torej 6 parov srebrnodlakih lisic, kar predstavlja skupno vrednost 560.000 Din ali 60.000 Din za posamezni par.

Lisice so izvrstne plemenske živali in vrže samica tri do šest mladičev. Krmljenje je zelo enostavno in stane mesečno 150 do 200 Din, seveda vse to zelo poceni, čim več je itd. Za hrano služi meso, goveja drobovina in živali tu in tam nekaj poljskih pridelkov in suhega sadja.

Reja srebrnodlakih lisic je za naše gospodarstvo, zlasti pa za posestnika zelo velikega pomena in se ista lahko vrši v zvezi z drugim gospodarstvom. Zadruga nudi vsakemu članu udeležbo pri tej rentabilnosti in dobičkanosti panogi gospodarstva in s tem najugodnejšo možnost do trajnih in izdatnih dohodkov. Dan za dnevom se prilašajo novi člani in že sedaj je veliko povpraševanje za odkup lisic v lastno rejo.

Bohinjska Bistrica

Koprivnik v Bohinju. Sokolsko društvo Koprivnik je zgubilo enega izmed najtrdnjših svojih članov brata Jožka Benedika. Rad je sodeloval pri vsaki prireditvi in še pri zadnjih predstavah je pomagal kot igralec. Toda težka in nad vse mučna bolezen ga je priklenila na posteljo. V najlepši mladosti 19 let se je moral posloviti od življenja. Na žalostni poti so ga spremljevali poleg potrtih domačih skoro vsi bratje in sestre Sokolskega društva Koprivnik. — Naj Ti bo lahka zemlja, dragi Jože. Bil si nam dober tovariš in brat, ohranili Te bomo v blagem spominu. — Domačim globoko sožalje!

Maribor

m Masarykova 81-letnica. Češki klub priredi danes popoldne ob 14.30 v mali dvorani Narodnega doma posebno prireditev, pri kateri bodo sodelovali otroci češke dopolnilne šole. Na sporedu so govor in deklaracije čeških otrok.

m Proslava Sattnerjeve osemdesetletnice. V sredo, dne 11. t. m. bo pevsko društvo »Maribor« poslavilo osemdesetletnico rojstva našega velikega komponista p. Hugolina Sattnerja. Peto bo v veliki dvorani pivovarne »Union« njegov oratorij »Vnebovzetje«, s katerim bo nastopilo pozneje tudi v Celju in Ljubljani.

11. III. 1931. „VNEBOVZETJE“

m Nova tekstilna tovarna. V Studencih pri Mariboru urejajo Ceha Stanko Bren in Hinko Effenberg novo tekstilno tovarno, ki bo pričela obratovati prihodnji mesec. Izdelovala bo celofono platno.

m Odpoved nogometne tekme. Za danes napovedana nogometna tekma med I. SSK Mariborom in SK Ilirijo iz Ljubljane je odgojena in se ne bo vršila, pač pa bo ob 14.30 na igrišču Maribora prijateljska tekma med I. SSK Mariborom in SK Svobodo.

m Aretacija. Policija je v petek izsledila in aretirala nekega Rudolfa Zoharja, katerega iščeta policiji v Ljubljani in v Zagrebu zaradi tatvine.

Celje

* Proslava 80-letnice p. Hugolina Sattnerja. Slovensko pevsko društvo »Maribor« je v proslavo 80-letnice skladatelja p. Hugolina Sattnerja naštevilo njegov oratorij »Vnebovzetje«. 11. t. m. nastopi z delom v Mariboru, na Jožefov praznik, v četrtek 19. marca pa pride društvo v Celje, kjer priredi ob 16.30 v dvorani Ljudske posojilnice velik koncert, na katerem bo izvajalo »Vnebovzetje«. Obisk koncerta zelo priporočamo. Predprodaja vstopnic v knjigarni Gorčar & Leskovšek ter v Slomškovi tiskovni zadrugi.

* Zborovanje učiteljskega društva se je vršilo včeraj v mestni narodni šoli ob številni udeležbi učitelje in učencev. Zborovanje je vodil g. upravitelj Gosak s Teharja. Namesto obolevalega pisatelja Finžgarja je predaval umetnostni zgodovinar g. Mrovt, ki je razlagal celjske umetnostno-zgodovinske spomenike. Predavanje je bilo zelo zanimivo, ker je g. Marolt govoril o najnovejših odkritjih, ki doslej še niso bila objavljena. Po predavanju so se obravnavale stanovske zadeve učiteljev.

* Sokolsko društvo v Celju poziva vse, ki bi na letošnjem župnem zletu nastopili, pa so valed kakavega vzroka začasno izostali, da se v tem mesecu pojavijo v telovadnici, da bi s poznejšim vstopom ne zadrževali velikih zletnih priprav.

10. III. 1931. „VNEBOVZETJE“

* »Sola v nebesih« ter deklaracije in petje bodo izvajali na mladinski akademiji, ki jo priredi v nedeljo 15. t. m. ženska podružnica CMD ob 16. v Mestnem gledališču.

* Invalidska tombola se bo letos vršila v nedeljo 3. maja, v slučaju slabega vremena pa 10. ali 14. maja. Krajevni odbor udruženje vojnih invalidov prosi vse društva, da pustijo gornji dan prost za vojne žrtve.

* Smrtna kosa. Železničarju Knezu v Košnici št. 17 je 6. t. m. umrl devet mesecev stari sinček Rudolf.

* Nalezljive bolezni v Celju in okolici. V času od 15. do 21. februarja je bilo stanje nalezljivih bolezni sledeče: legar v okolici 1; škrlatica v mestu 2, v okolici 1; davica v mestu 1, v okolici 4; šen v okolici 1.

* Licenciranje bikov bo v ponedeljek 9. t. m. ob 8. uri v Zalcu, istega dne ob 13. v Braslovčah ter ob 14.30 v Kaplji, v torek ob 8.30 v Sv. Juriju o. j. ž., v sredo 11. t. m. ob 8. v Celju ter istega dne ob 13. v Vojniku. Posestniki morajo prignati k licenciranju vse nad 15 mesecev stare bike.

* Živinovrejska in mlečno-kontrolna zadruga v Sv. Juriju o. j. ž. priredi v torek 10. marca dopoldne ob priliki licenciranja bikov v Sv. Juriju plemenski sejem bikcev. Na sejemu bodo postavljeni bikci v starosti 8 do 15 mesecev, ki izhajajo od krav, ki so kontrolirane na mlečnost.

* Mrtvec v Savinji. Pred dnevi so nekateri posestniki v Liscah opazili v močno narasli Savinji truplo neznanega moškega srednjih let. Truplo doslej še niso našli in tudi ne vedo, kdo bi bil utopljenec.

Šoštanj

Josip Cugmus umrl. V Šoštanju je v četrtek umrl upokojeni šolski upravitelj Josip Cugmus, ki je po raznih krajih služboval 42 let, nazadnje v Plešivci pri Skalah. Lani je obhajal 50-letnico mature. Pred letom je začel prej krepki starček bolehati. Sedaj ga je pograbila smrt v 72. letu starosti. Zaprta vdova in sina Josipa, ki je inšpektor v ministrstvu prometa. Naj počiva v miru!

Licenciranje plemenskih bikov za vse občine šoštanjskega okraja bo na sejmšču v Šoštanju 24. marca ob 10. uri. Priženejo se naj vsi bikci nad 15 mesecev stari, ki so namenjeni za plem. Obeta se tudi ugodna prilika za prodajo mlajših bikov.

Občinska trošarine. Občina Šoštanj - okolica, bo pobirala v smislu odloka kr. banske uprave II. 3564-1 v letu 1931 naslednje občinske trošarine: od 100 l vina 150 Din, od 100 l vinskega mošta 150 Din, od 100 l piva 50 din in od hl stopnje alkohola špirta, žganja, likerja, ruma in konjaka pa 12 Din.

Sokol v Šoštanju. Dramatični odsek pripravljajo v režiji br. Robinška šaloigro »Njen Korporak«. Sestra Cilka Trobejeva pa vadi z naraščajem mladinsko igro s petjem in plesom »Čudežne gosli«. Pevski odsek - mešani zbor - pod vodstvom br. Jurčeta Vrežeta pripravljajo za svoj prvi koncert tudi dr. Schwabovo »Zlato kanglico« s spremljevanjem orkestra. Po plesih in maskeradah zopet resno prosvetno delo.

Senzacionalna aretacija znanega Mariborčana

V več mesecih si je iz zaklenjene blagajne prisvojil okrog 10.000 dinarjev

Maribor, 7. marca.

Gostilničar in vinski trgovec Kapetanovič v Vetrinjski ulici je v poslednjih tednih večkrat opazil, da mu zginje denar iz zaklenjene blagajne v pisarni, vendar pa si tega pojavnosti ni mogel razlagati.

Naposled je pričel sumiti, da mora s temi zagonetnimi tatvinami biti v zvezi v Mariboru dobro znani knjigovodja J. T., ki mu je za manjši mesečni honorar pomagal voditi knjigovodstvo in korespondenco. Naposled je tako dozorel, da je Kapetanovič včeraj sklenil, da bo pred pisarno in blagajno strogo nadziral.

V ta namen je pozval detektiva, ki se je preko noči skril v bližini njegove pisarne. Načrt je nepričakovano sijajno uspel.

Ze proti jutru je nenadoma prišel omenjeni

Samomor

brezposelnega delavca

Kranj, 7. marca.

Včeraj zvečer se je pod Šmarjetno goro obesil 39letni Janko Pucelj. Stanoval je pri svojem bratu. Dolgo časa je bil delavec v tovarni gumijastih izdelkov »Vulkan« v Kranju. Pred letom dni so ga reducirali in to mu je vzelo duševno ravnovesje. Omražil se mu je um in zadnje čase je zelo ljubil samoto. Sinoči je izginil. Brat ga je povsod iskal. Toda vse zaman. Pregledal je dvornico, kjer se je nesrečnejši zadnje dni mnogo mudil. Končno ga je iztaknil v kleti. Visel je na meter dolgi vrvi. Brat je takoj odrezal vrvi in poklical ženo in sta ga z umetnim dihanjem skušala rešiti. Ni se jima posrečilo. Poklicali so zdravnika dr. Božidarja Fajdiga ki je konstatiral smrt.

Novo mesto

Konj se mu je splašal. 24 letni France Piletič posestnikov sin iz Gradišča pri št. Jerneju, je te dni prišel z majhnim vozičkom v mesto. Mirno je potekala vožnja, nepričakovano pa se je konjček, ki je ob državni cesti vaju avtomobilov, ustrašil tujanja in ropotanja ter zdrvel v stran, pri tem pa se je mali voziček z voznikom prevrnil in France se je pošteno potolkel po glavi in po desni roki. Mesto domov, je zavil v kandijsko bolnico.

Prst mu je odrgalo. Gozdni delavci v Rogu so valili na kupe hlode in jih zlagali, pa je hotela nesreča, da sta prišla Jožefu Rizmanu dva prsta med hlode. Enega mu je zmečkalo, drugega pa mu je polovico odrgalo.

Vsekal se je v levo roko Bele Mihael, gostac v Vinji vasi, ko si je pripravljaval drva za peč. Zdravijo ga usmiljeni bratje.

Sekanje v mestnem gozdu za Cegelnico, kjer je mestna občina prodala logaški lesni tvrdi Hodnik & Vovk 1190 kubičnih metrov lesa, se je s polno paro pričelo in če bo vreme ugodno, bo za sečnjo dovoljeno drevje podrt že do konca tega meseca. Cegelnici bodo za nekaj let preskrbeli s trskami, mestna blagajna bo za 125.000 Din bolj bogata, gozd pa bo na boljšem.

Zobozdravnik

dr. Tone Furlan

špecialist za ustne in zobne bolezni, je pričel redno ordinirati od 8. do 12. ure dopoldne in od 2. do 5. ure popoldne v Novem mestu, v Kastelčevi hiši na Ljubljanski cesti. 781

Z ograjo vred v globino. V Dolenjih Lazah pri Črmošnjicah je lezel devetletni Mikličev Tonček iz »ganka« na dvorišče. Po otroški navadi se je obehal na ograjo, ki je morala biti že bolj na slabih nogah. Odrgala se je pod dečkovo težo in vse vkup je zagrmelo v globino. K sreči do tal ni bilo baš daleč, vendar je obležal Tonček nezavesten in krvav. Pri padcu si je močno ranil desno dlan in se pretresel, da so ga morali oddati v bolnico.

Nogo si je zvil. Osemletna učenka Nada Zagarjeva je z otroci tekala po ulici, padla in si levo nogo zvil v členku. Leži v ženski bolnici. Nove klopi dobi šmihelska cerkev. Bodo prvotno delo z izvirnimi okraski, ki jih oskrbi priznani in poznan naš kipar in rezbar gosp. Radoslav Ažman. Po možnosti bodo nove klopi postavljene že za Veliko noč.

V preteklem letu je stopilo društvo trikrat v akcijo pri požarih. Društveni zdravnik dr. Marjan Polensek je za članstvo vodil sanitni tečaj. Mnogo se je govorilo o preureditvi društva in se tozadevno napravilo več prav umestnih sklepov. Na predlog načelnika Fr. Reitzsa se je pri društvu ustanovil pevski zbor in je na mestu prijavilo svoj vstop 14 članov. Požrtvovalnemu nesebičnemu in marljivemu društvu želimo v novem poslovnem letu čim več uspehov.

Prvi slovenski kuharski mojster. Na kuharski razstavi, ki se je vršila prošli teden v hotelu Union, je bil priznan naslov »prvega slovenskega kuharskega mojstra« Novomeščanu g. Josipu Forščku, ki čemur mu iskreno čestitamo. Gospod Foršek se je izučil v Unionu, lansko poletje je vodil kuhinjo v kopališču Dobrni, zadnje mesece je bil šef kuhinje v hotelu Pariz v Skoplju. Zda mu ponudbo dežuje. Najbrž pojde čez poletje na Bled, jeseni pa v Ameriko. Gosp. Foršek je tudi član mednarodne kuharske zveze, ki ima svoj sedež v Frankfurtu a. M.

Zobje nas ne bodo več boleli, ker je za njih nego in zdravljenje pri nas v dovoljni meri poskrbljeno. Dvema dentistoma se je prošli teden pridružil še špecialist za ustne in zobne bolezni, zobozdravnik dr. Furlan. Zanimivo, da so vsi trije gospodje v gorenjem koncu mesta.

J. T. v hišo, odprl s ključem sobo ter stopil k blagajni. Detektiv in gospodar sta mu previdno sledila in ravno opazila, kako je potegnil iz žepa ponarejene ključke in odprl železno blagajno, da bi si spet prisvojil nekaj denarja. Tedaj pa sta oba planila in zgrabila vlomilca prav pri poslu. To je moža, ki je že v starejših letih, popolnoma zrušilo, da je kleče prosil milosti, a bilo je prepozno.

Moža so aretirali in izročili sodišču. Po dosedanjih ugotovitvah si je J. T. na ta način prisvojil okrog 10.000 Din. To razkritje je vzbudilo v Mariboru ogromno senzacijo. Presenečeni aretiranec je kesneje svoje dejanje priznal in izjavil, da je kradel zato, da bi rešil bedo svojo družino, ker je bil v zadnjem času brez rednih dohodkov in stalne službe.

Vič

V sokolskem domu vprizori drevi ob pol osmih nar. prosvetno društvo »Vodnik« in Gornje Šiške igro s petjem v treh dejanjih »Ponos za ponos«. Predstava je bila že ponovno vprizorjena na domačem odru v Zgornji Šiški, uprizorilo so jo pa igralci tudi že drugod. Občinstvo je bilo z igro zelo zadovoljno. Ker nastopijo igralci prvokrat na našem odru, zato naj nihče ne zamudi prilike, da si ogleda vprizoritev. — Dramski odsek Sokola na Viču vprizori prihodnjo nedeljo v režiji brata Borštnika igro »Otok in struga«, po znanem romanu dr. Ivanu Tavčarju. Na praznik 19. t. m. pa bo svečana proslava Finžgarjeve 60-letnice z narodno igro »Veriga«. Ker se bo udeležil proslave najbrže jubilar sam, opozarjamo viško občinstvo že danes na to izredno prireditev.

Bled

Kino Bled predvaja danes v običajno dolocenem času veselo in zelo zabavno filmsko predstavo »Njena temna točka«, v glavni vlogi Lilian Harvey.

Slovenjgradec

Odprta noč in dan so groba vrata! V tukajšnji bolnici sta umrla od 1. februarja do 1. marca Ostrovršnik Ignac, bivši tesar iz Starega trga pri Slovenjgradu, 74 let star in Grizold Ferdinand, delavec v tovarni iz Mute 25 let. Doma pa sta umrla 21letni Kašnik Pongrac v Gmajni in Zorman Pavla, hči posestnika v Trobljah, 4 mesece. N. p. v m.! Zalujočim naše sožalje!

Uradna dneva za stranke pri tukajšnjem sreskem načelstvu. Tukajšnje sresko načelstvo objavlja, da se bodo sprejemale stranke samo ob torkih in petkih od 9. do 12. ure. Na to se opozarjajo vse stranke, da ne bo nepotrebnih potov in stroškov. Izjema je samo za zelo nujne in neodložljive primere. V vseh drugih se ne bo sprejelo pod nobenim pogojem nikogar!

Inšpekcija. Sresko načelstvo je inšpiciral okolišni inšpektor g. dr. Schaubach.

Na sobotni živinski semenj je bilo prignanih 77 volov in 64 krav, skupaj 141 glav živine prodanih pa je bilo samo 14 volov in 6 krav. Prodajna cena za vole 6 do 7.50 Din, za krave pa 4 do 7 Din za 1 kg žive teže.

Obrtne vesti. V Podčetrtek je odšel tukajšnji pekovski mojster Znoj Karl, ker bo tam nadajeval svojo obrt. Bil je vnet član - pevec »Pevskega društva« in dober družabnik. Njegovo obrt bo nadaljeval Silih Ivan, pekovski mojster.

Sevnica

Sprememba posesti. Tukajšnji lekarnar gosp. Abramovič Anton je kupil od g. Wallanta Fr. kovaškega mojstra, na lepem prostoru sredi trga Sevnica stoječo hišo, kamor se bo po temeljitih prenovljenju preselil.

Poslopje, v katerem je nastanjeno naše sodišče, je v takem slabem stanju, da napravi že od zunaj najslabši vtis. Poslopje je zasebna last premožnih oseb, ki se nahajajo vse v inozemstvu. Najemnina je visoka, za temeljita popravila poslopja in prostorov pa ni nikoli sredstev na razpolago.

Trbovlje

V Zadrugi knjigarni v Trbovljah dobite leposlovne, znanstvene, poslovne in šolske knjige, vse pisarniške in šolske potrebščine devotionalije, slike, kipe, modne liste, tiskovine, valila, papirnate dekoracije itd. po najugodnejših cenah. Na željo preskrbi vse knjige iz inozemstva.

Zasavska podružnica Slovenskega lovškega društva v Trbovljah vabi vse člane na 1. redni občni zbor, ki bo v nedeljo 22. marca ob 9. uri v dvorani gostilne Forte na Vodah z dnevnim redom, ki ga določajo društvena pravila.

Sokolski oder pripravlja pravilčno opereto »Trnjučica«.

Zagorje

Javno predavanje bo danes predpoldne v Sokolskem domu. Predaval bo g. dr. Jože Bohinjec o osnutku novega zakona o socialnem zavarovanju delavstva.

Sv. Križ pri Litiji

Požar. V soboto nas je nenadoma iznenadil plat zvona. Goreti je začelo okoli 22. ure skladišče trgovine Vidmar v Gabrovski. Naši agilni gasilci pod vodstvom agilnega načelnika Antona Rapeljna so bili v desetih minutah na licu mesta in stopili v akcijo. Pripoznati moramo da so se res žrtvovali, ker je bilo v skladišču več gorljivih predmetov, kakor bencin, olje in kolomaz. V eni uri je bil požar udušen. Zda se je pokazalo, da kako je pri nas gasilno društvo potrebno. Robert Vidmar trpi okoli 2000 Din škoda. Kako je ogenj nastal, je uganka. Zavarovan g. Vidmar ni bil.

Gasilno društvo ima danes ob 14. uri svoj redni letni občni zbor. Udeležijo se ga tudi župni odposlanci g. Hočevar J. iz Zagorja in g. tajnik Peterca Fr. iz Litije. Poizkusili smo ustanoviti »Sokolac«, a so bili nekateri proti temu. Bomo še enkrat poizkusili.

Pismo iz Hrastnika

Dolska občina se je odločila ometati svojo takojimeno »izolirnico«, da bi ne kazilo neosnaženo poslopje tamošnje okolice. Pogrešamo take skrbi pri nas, zlasti okoli vseh treh naših industrijskih podjetij. Semintja izgleda tako, da se človek nehoti vprašuje, ali hočejo ta podjetja v tem pogledu med sabo konkurirati, ali jim pa gre za to, da se Hrastnik nikdar ne otrese naslova »umazan graben«. Priporočali bi, da pogledajo gospodje malo tja preko brda v Trbovlje. — Pohvalno omenjamo, da se je naposled vendar odločila občina popraviti svojo pot do Roševih gostilne tja proti Podmeniku. Pot, ki jo rabijo poleg Hrastničarjev tudi prebivalci vasi Praprotno, Plesko ter Retje, je bila tako zanemarjena, da je bil nesrečnejši, ki je zašel tja, v nevarnosti, da se pogrezne v blatu. — Dolska občina je pričela oddajati svojim posestnikom hišne številke z imenom vasi. Tablice so enake, kakor jih je izdajala pred mesecem trboveljska občina, le da stanejo dolske 9 Din, dočim so bile trboveljske po 24 Din. — Naslednja občina jih dobi vsekakor že brezplačno. Sicer so pa tablice, ki jih je izdelala tvrdka Westen v Celju, prav okusne.

Pritožbe radi našega premoga so se množile, in uprava rudnika se je odločila, da si umiali novo čistilni napravo. Premog je bil namreč — odkar deluje nova čistilnica — tako umazan, da se ga ni bilo varno dotakniti. Pravijo, da bo posihmal lepši.

Tukajšnji steklarji hočejo ustanoviti svojo godbo na pihala. Dokaz, da se mladina zanima vedno bolj za koristnejše stvari, tako se bavi z nogometom, z dramatikom, sedaj pa se zbirajo še prijatelji glasbe. Želimo jim kar največ uspeha.

Novice iz Šmartna pri Litiji

Lov za cigani, ki napovedujejo boljše čase — Prememba povelji — Častno imenovanje

Do sedaj pri nas še popolnoma nepoznana ciganska družina »Nikolič« iz okolice Stubice Donja v Slavoniji se je pojavila nenadoma v bližnjih vaseh okoli Šmartna ter lahkovernim kmetičem razlagala, seveda le za kovače, srečo in bodočnost. Tako so prebrisani cigani nekega starega možička »storkilja« za stotak. Sreča pa le ni hotela priti od nikoder. Ciganov je bilo kar šest voz. Zanje so se začeli zanimati litijski orožniki. Cigane so orožniki aretirali in ponoči izročili v sodne zapore okrajnega sodišča v Litiji. Ostali cigani so se pa na litijem sejmšču vsatorili. Okoli polnoči se je pa pojavila pri ciganih »storkilja« in ciganka je pod milim nebom dobila o polnoči otroka, zdravo, črno cigančico. Oče ji je osemnajstletni cigan, ki je sedaj zaprt.

Znano staro Martinovo posestvo je prevzel te dni po pok. Martinu Adamčiču g. Janko Adamčič. Želimo mu vso srečo! Janko je agilen član »Zvona« in gasilski poveljnik.

Za petinštridesetletno agilno članstvo je odbor prostovoljnega gasilnega in reševalnega društva imenoval svojim častnim članom gg.: Franca Hauptmanna, vulgo »Polarja«, in brata Josipa in Frana Ilvarja. — Agilnim gasilcem tudi mi najpriskrbenje čestitamo!

»Sirota Jerica«, ki so jo ponovili v nedeljo 1. marca, je zopet napolnila sokolsko telovadnico do zadnjega kotička.

Tudi v našem dekanijem dvorcu se je pojavil nekaj dni pred strašnim mengeškim umorom prosluli Lakner; odnesel je duhovnemu svetniku in dekanu litijem g. Antonu Gorniku pet kovačev in nekaj klobas. Tudi po Vačah in okolici so videli trojico Laknerjeve družbe, kajti kompanjon Fertič ima na Vačah pokopane starše L. M.

Kranj

Razširitev tiskarne »Kolektor« v Siražišču pri Kranju. Leta 1927 je otvoril g. Albin Pogačnik na Gošterju pri Kranju malo tiskarno. Sprva je imela tiskarna samo en stroj. G. Pogačnik, ki je znan filatelista, je izdajal in tiskal glasilo nabiralcev znakov »Kolektor«, ki izhaja še danes. Izvrševal je pa tudi druga naročila manjših in večjih podjetij. Polagoma so postali prostori premajhni. G. Pogačnik se je preselil v lastno hišo ob državni cesti proti Ljubljani. Nabavil si je 4 tiskalne stroje in razne druge. Tiskarna se vsako leto izpolnjuje z novimi stroji in črkami. Zaposleni so vsi domači, razen tega še 4 uslužbenci. Sin obiskuje grafično šolo v Ljubljani. Tiskarna se nahaja na Laborah in je oddaljena 10 minut od postaje. Izvršuje vsa manjša naročila najrazličnejših večjih in manjših podjetij ter društev.

Obisk tujecev v januarju in februarju. V januarju je bilo v Kranju skupno 121, v februarju 118 tujecev. Posamezne države so zastopale sledeče (številke v oklepajih veljajo za januar): Jugoslavija 79 (94), ostale balkanske države 1 (0), Avstrija (5), Českoslovaška 4 (6), Italija 5 (4), Ogrska 2 (1), Nemčija 20 (12), Poljska 1.

Današnja gledališka predstava. Danes v nedeljo 8. marca popoldne ob 4. uri ponovi Gledališki oder Narodne čitalnice v Narodnem domu J. Brandlovo opereto v 1 dejanju »Zbujeni lev« in končno opero v 1 dejanju »Rinaldo Rinaldini«. Oba komada je naštevilo g. I. Toporiš, ki tudi dirigira. Spremlja gledališki orkester. Premijera obeh stvari v četrtek je dobro uspela. Na nedeljsko predstavo opozarjamo zlasti okoličane. Ugodne železniške zveze.

Kmetijsko predavanje. V ponedeljek 9. marca ob 10. uri dopoldne se bo vršila v dvorani »Ljudskega doma« filmska predstava, ki jo bo pojasnjeval kmetijski referent g. Josip Suštič. Namenjena je v prvi vrsti gorenjskim kmetovalcem.

Lastnikom gozdov. Po zakonu je dovoljena sečnja v gozdovih redno od 1. okt. do 1. aprila. Sresko načelstvo dovoljuje, da se vrši sečnja iglavcev, bukve, hrasta itd. tudi naprej skozi vse leto. Prepovedano je pa sekati izven navedenega roka domači kostanj, črni in beli gaber, beli jesen, nagnoj itd.

Zatiranje češpljevega kaparja. Češpljev kapar povzroča veliko gospodarsko škodo vsem sadjerejem. Koristno navodilo za zatiranje tega škodljivca se dobi pri županstvu.